

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-18

Πρόεδρος:	Καθηγήτρια Α. Αθανασίου
Αναπλ. Πρόεδρος:	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ε. Τουνταςάκη
Γραμματέας Τμήματος:	Μ. Τζανουδάκη
Υπάλληλοι Τμήματος:	Β. Θεοδώρου Ν. Κουτσούγερα Χ. Χατζηαναστασίου

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΕΧΕΤΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ

ΜΟΝΟ ΚΑΘΕ ΤΡΙΤΗ 10.00-13.00

Τηλέφωνα: 210 920 1048, 210 920 1406
Fax: 210 9219 719
E-mail: santhrop@panteion.gr
Ιστοσελίδα: <http://anthropology.panteion.gr>

Καθηγητές/Καθηγήτριες του Τμήματος

Νότα Κυριαζή	Καθηγήτρια	nota.kyriazi@gmail.com
Γεράσιμος Μακρής	Καθηγητής	gerasimos.makris1956@gmail.com
Ελένη Παπαγαρουφάλη	Καθηγήτρια	elpapgar@yahoo.gr
Αθηνά Αθανασίου	Καθηγήτρια	athenaathanasiou2@gmail.com
Λεωνίδας Οικονόμου	Αναπληρωτής Καθηγητής	ecol@otenet.gr
Ειρήνη Τουνταςάκη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	tountasaki@panteion.gr
Γεώργιος Τσιμουρής	Αναπληρωτής Καθηγητής	giorgos.tsimouris@gmail.com
Αλίκη Αγγελίδου	Επίκουρη Καθηγήτρια	aliki.angelidou@gmail.com
Ουρανία Αστρινάκη	Επίκουρη Καθηγήτρια	urastri@gmail.com
Αναστασία-Ελένη Γιαλούρη	Επίκουρη Καθηγήτρια	eleanayalouri@yahoo.co.uk
Νίκη Μαρωνίτη	Επίκουρη Καθηγήτρια	nmaroniti@hotmail.com
Ανδρέας Νοταράς	Επίκουρος Καθηγητής	andreas.notaras@gmail.com
Diana Riboli	Επίκουρη Καθηγήτρια	dianariboli@gmail.com
Παναγιώτης Γέρος	Λέκτορας	takisgeros@gmail.com

A. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, το οποίο προήλθε από την κατάτμηση (Π.Δ. 106/2004) του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, αποτελεί σήμερα το μοναδικό πανεπιστημιακό Τμήμα στη χώρα που προσφέρει αμιγώς ανθρωπολογικές σπουδές.

Αποστολή του Τμήματος είναι η ανάπτυξη των σπουδών Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε ζητήματα θεωρίας, μεθοδολογίας, εθνογραφίας και διαπολιτισμικής σύγκρισης με άλλες κοινωνίες.

Στόχος του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τις εξειδικευμένες γνώσεις και την επιστημονική μεθοδολογία που απαιτούνται για την έρευνα και τη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στην ανάλυση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών θεσμών, στη διερεύνηση των συμβολικών και γλωσσικών αναπαραστάσεων, στην ανάλυση της κοινωνικής κατασκευής του φύλου, στην εξέταση της δομής των συγγενικών συστημάτων, στην ερμηνεία των διαδικασιών κατασκευής πολιτισμικών ταυτοτήτων και συγκρότησης εθνοτικών και θρησκευτικών ομάδων, στην ανάλυση των εκπαιδευτικών μηχανισμών, των μεταναστευτικών κινήσεων και των δομών υγείας. Στους στόχους του Τμήματος, περιλαμβάνεται επίσης η ανάπτυξη κοινών ερευνητικών προγραμμάτων και η ενίσχυση επιστημονικών ανταλλαγών με δυτικές και άλλες κοινωνίες, και ειδικότερα στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, των Βαλκανίων, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των όμορων ισλαμικών κοινωνιών.

Για την εκπλήρωση των στόχων αυτών το Τμήμα προσανατολίζεται στην οργάνωση των παρακάτω κύκλων:

- Ανθρωπολογία της Ελλάδας και των Όμορων Κοινωνιών (Ευρώπη, Μεσόγειος, Βαλκάνια, Μέση Ανατολή)
- Ανθρωπολογία της Υγείας και Βιοπολιτική (φύλο, συγγένεια, υγεία, νέες τεχνολογίες, σώμα, ηλικίες, διατροφή)
- Διαπολιτισμικότητα και Πολιτικές του Πολιτισμού (εκπαίδευση, μετανάστευση, τουρισμός, χώρος και περιβάλλον, υλικός πολιτισμός, μουσεία, οπτική ανθρωπολογία, εθνομουσικολογία, ανθρωπολογία και αρχαιολογία)
- Μεθοδολογία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
- Παγκοσμιοποίηση: Κοινωνικές και Οικονομικές Όψεις.

2. Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο χαρακτήρας του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας είναι διαπολιτισμικός και συγκριτικός. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία, μια επιστήμη διεθνώς αναγνωρισμένη από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα – σχετικά νέα ωστόσο για τη χώρα μας - μελετά θεσμούς, συμπεριφορές και στάσεις, τόσο στο εσωτερικό της ελληνικής κοινωνίας όσο και στο εσωτερικό άλλων κοινωνιών, και διαθέτει μια πλούσια γνώση για κοινωνίες τόσο του μη-δυτικού, όσο και του δυτικού κόσμου. Μελετά επίσης τη γένεση και τον μετασχηματισμό των κοινωνικών φαινομένων εκ των έδρων, προκειμένου να διερευνήσει την εσωτερική δυναμική τους. Αντιμετωπίζει τα πολιτισμικά και κοινωνικά μορφώματα ως συνεκτικά σύνολα και δυναμικές επιτελέσεις, στοχεύοντας στη σύζευξη του οικείου με το αλλότριο, της ταυτότητας με

την ετερότητα.

Με τα αναλυτικά εργαλεία που η Κοινωνική Ανθρωπολογία έχει διαμορφώσει μελετώντας κοινωνίες σε ποικίλους γεωγραφικούς χώρους, μέσα από συστηματική και μακροχρόνια επιτόπια έρευνα, εφαρμόζοντας δηλαδή τη μέθοδο της συμμετοχικής παρατήρησης, είναι σε θέση να αναλύει εις βάθος τα κοινωνικο-πολιτισμικά φαινόμενα και να κατανοεί τις πολλαπλές οπτικές του κοινωνικού μετασχηματισμού. Οι ικανότητες αυτές αποδεικνύονται ιδιαίτερα χρήσιμες για τη σημερινή ελληνική κοινωνία, η οποία γνωρίζει ριζικούς μετασχηματισμούς, καθώς βρίσκεται σε διαδικασία επικοινωνίας, ανταλλαγής και σύνδεσης με την ευρωπαϊκή και τη διεθνή κοινότητα.

Εξάλλου, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια ολοένα και μεγαλύτερη διεύρυνση κοινωνικών ανθρωπολόγων στον χώρο της έρευνας των κοινωνικών φαινομένων, του Πολιτισμού, της Εκπαίδευσης, της Υγείας, της Εργασίας και των Διεθνών Σχέσεων. Το γεγονός αυτό σχετίζεται με τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του Τμήματος και την προγραμματική εξωστρέφειά του, τόσο ως προς τα γνωστικά αντικείμενα με τα οποία συνομιλεί, όσο και ως προς τους γεωγραφικούς χώρους τους οποίους μελετά.

Το Τμήμα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη διατμηματική επιστημονική και διεπιστημονική έρευνα καθώς ο προβληματισμός και οι μέθοδοι της Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας το φέρνουν σε στενή επαφή με άλλους ερευνητικούς χώρους και άλλα γνωστικά αντικείμενα που καλλιεργούνται στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, όπως για παράδειγμα η Κοινωνιολογία, η Ιστορία, η Κοινωνική Πολιτική, η Ψυχολογία, η Εγκληματολογία, η Πολιτική Επιστήμη και οι Διεθνείς Σχέσεις, η Επικοινωνία, η Αστική και η Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας αποτελεί πόλο έλξης αλλοδαπών ερευνητών και φοιτητών, καθώς συμμετέχει στα Ευρωπαϊκά δίκτυα ERASMUS+ και σε μη ευρωπαϊκά στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+/International Mobility. Δέχεται και αποστέλλει φοιτητές/φοιτήτριες από και προς γνωστά ευρωπαϊκά και μη ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ενώ τα μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν ενεργά στην ίδρυση και τη λειτουργία διεθνών επιστημονικών οργανισμών, όπως η Ευρωπαϊκή Ανθρωπολογική Εταιρεία (EASA), η Διεθνής Ένωση Ανθρωπολογίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (INASEA) και η Εταιρεία Σύγχρονων Ελληνικών Σπουδών (MGSA). Στο πλαίσιο αυτό έχουν επανειλημμένα οργανωθεί συνέδρια και σεμινάρια με συμμετοχή κοινωνικών ανθρωπολόγων διεθνούς κύρους.

Επιπλέον, ερευνητές και απόφοιτοι του συγκεκριμένου Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας έχουν διεξαγάγει ή συνεχίζουν να πραγματοποιούν επιτόπιες έρευνες σε διάφορα μέρη του κόσμου (όπως Αλβανία, Βουλγαρία, Σερβία, Τουρκία, Ρωσία, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ιράν, Ινδονησία, Βιετνάμ, Μαλαισία, Νεπάλ, Σρι Λάνκα, Σουδάν, Αιθιοπία, Αίγυπτο, Συρία, Παλαιστίνη), οι περισσότεροι με υποτροφίες του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) ή σημαντικές διεθνείς υποτροφίες. Το ερευνητικό τους ενδιαφέρον εκτείνεται τόσο στο ελληνικό στοιχείο, όπου αυτό εντοπίζεται (Έλληνες της διασποράς) όσο και στους εντόπιους πληθυσμούς, ενώ διερευνώνται και τα μεταναστευτικά και προσφυγικά ρεύματα που τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνική πραγματικότητα.

3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Οι απόφοιτοι/ες του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (ΦΕΚ 228 τ. πρώτο, άρθρο 2/ 6.11.1995), έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων του δημόσιου και του ιδιωτικού

τομέα, οπουδήποτε απαιτείται η ανάλυση ζητημάτων τα οποία ανακύπτουν στο πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Ειδικότερα, ο/η ανθρωπολόγος διαθέτει τα θεωρητικά εκείνα εργαλεία τα οποία απαιτούνται για την ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων και την ανίχνευση των ποικίλων κοινωνικών προβλημάτων, τα οποία, παράλληλα με τις πρακτικές και οικονομικές αιτίες τους, εμπεριέχουν πολιτισμικές διαστάσεις, που είναι συνήθως δύσκολο να γίνουν αντιληπτές και να κατανοηθούν χωρίς την εκ του σύνεγγυς μελέτη. Η κοινωνική «διάγνωση» σε μικρο-επίπεδο, που μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ανθρωπολογικής προσέγγισης, και η σχέση εμπιστοσύνης και οικειότητας που ο/η ανθρωπολόγος εξ ορισμού οικοδομεί με τους ανθρώπους των κοινοτήτων ή των κοινωνικών ομάδων που μελετά, μπορούν να οδηγήσουν σε μια βαθύτερη κατανόηση των προβλημάτων και στην εύρεση λύσεων που είναι δυνατόν να προταθούν από τους άμεσα ενδιαφερόμενους. Με τον τρόπο αυτό, η ανθρωπολογική προσέγγιση γεφυρώνει το τοπικό με το εθνικό, το άτυπο με το θεσμικό, το εθνοτικό με το παγκόσμιο.

Οι κοινωνικοί ανθρωπολόγοι μπορούν να απασχοληθούν επαγγελματικά σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Ενδεικτικά, οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν με βάση τις γενικές και εξειδικευμένες γνώσεις που απέκτησαν να απασχολούνται:

Στην **πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση**, δημόσια και ιδιωτική, στους κλάδους και με τους όρους που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία. Ο/Η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος είναι κατ' εξοχήν καταρτισμένος/η στο να εκπονεί και να εφαρμόζει προγράμματα στον τομέα της διαπολιτισμικής αγωγής και να δρα συμβουλευτικά στην επισήμανση και την εξομάλυνση των δυσκολιών εκείνων που προκύπτουν από κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες.

Σε **ερευνητικά κέντρα** που μελετούν τα κοινωνικά, πολιτισμικά και ιστορικά φαινόμενα, καθώς και τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ερευνητικά Κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών, Μορφωτικά Κέντρα Τραπεζών κ.ά.), και στην **τριτοβάθμια εκπαίδευση**. Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος διαθέτει εξειδικευμένες μεθοδολογικές και θεωρητικές γνώσεις και μπορεί να έχει μια διακριτή συνεισφορά στην κατανόηση και αντιμετώπιση των κοινωνικών φαινομένων και προβλημάτων.

Στην **κρατική διοίκηση** και τον **κοινωνικό σχεδιασμό** (κοινωνικές υπηρεσίες, τοπική αυτοδιοίκηση), όπως για παράδειγμα:

Σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Υγείας** ως σύμβουλοι και εμπνευστές (Κέντρα Υγείας, κέντρα πρόληψης και απεξάρτησης, ιδρύματα, ασφαλιστικούς οργανισμούς). Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος φέρνει στην επιφάνεια το συσχετισμό της νόσου με τους πολιτισμικούς και κοινωνικούς συντελεστές της τόσο στο επίπεδο της διάγνωσης, όσο και στο επίπεδο της θεραπείας και της πρόληψης, και μπορεί να συμβάλει στον σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων που στοχεύουν στην βελτίωση της ποιότητας των υγειονομικών υπηρεσιών.

Σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Εξωτερικών** ως σύμβουλοι και αναλυτές. Ο/η κοινωνικός/ή /ή ανθρωπολόγος είναι σε θέση να προσφέρει εξειδικευμένες γνώσεις για την κατανόηση των διαφορετικών πολιτισμικών και εθνοτικών ομάδων και να συμβάλει στην διαχείριση των πολιτισμικών διαφορών.

Σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Πολιτισμού**, ως ερευνητές και σύμβουλοι (προστασία μνημείων, μουσεία, οργάνωση πολιτισμικών εκδηλώσεων. Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος είναι καταρτισμένος/η στην ανάλυση των πολιτισμικών φαινομένων και μπορεί να συμβάλει στην διάσωση, τη μελέτη και την ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς, στην ανίχνευση και ανάλυση των σύγχρονων

πολιτισμικών μορφών και τάσεων, καθώς και στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων πολιτισμικής και διαπολιτισμικής ανάπτυξης.

Σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Περιβάλλοντος και Χωροταξίας** ως ερευνητές και σύμβουλοι. Οι μεθοδολογικές και θεωρητικές δεξιότητες των κοινωνικών ανθρωπολόγων, και ιδίως η έμφαση στις μικρο-διαδικασίες και τα συμβολικά συστήματα, τους επιτρέπουν να έχουν μια διακριτή συμβολή στην ανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, στη μελέτη και την εφαρμογή των προγραμμάτων πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και στην ανάλυση και το σχεδιασμό δράσεων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων του αστικού χώρου.

Σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Δικαιοσύνης** ως σύμβουλοι, αναλυτές και εμπνευστές (δικαστήρια, σωφρονιστικά ιδρύματα). Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος διαθέτει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που του/της επιτρέπουν να μελετά και να αναλύει τις βαθύτερες αιτίες των κοινωνικών προβλημάτων, όπως οι διακρίσεις, οι αποκλεισμοί, η βία και ο κοινωνικός στιγματισμός.

Στους **Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης** ως αναλυτές και σύμβουλοι σε πολιτισμικά και κοινωνικά ζητήματα. Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος είναι κατ'εξοχήν εκπαιδευμένος/η για τη μελέτη και την ανάλυση των τοπικών κοινωνιών και μπορεί να συμβάλει στη γνώση της ιστορίας, της μορφολογίας και των προβλημάτων τους, καθώς και στο σχεδιασμό πολιτικών για την ποιοτική και αποτελεσματική διοίκηση και ανάπτυξή τους.

Πέραν των ανωτέρω, ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος μπορεί επίσης να απασχοληθεί σε υπηρεσίες του **Υπουργείου Εργασίας** στη **Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής**, σε ασφαλιστικούς φορείς καθώς και σε οργανώσεις σχετικές με ζητήματα μετανάστευσης. Αντίστοιχα, ο τομέας της **Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης** αποτελεί μια ακόμα περιοχή ενδιαφέροντος για τους/τις κοινωνικούς ανθρωπολόγους. Ο θεσμός του πολιτισμικού διαμεσολαβητή σε τομείς συνάντησης των μεταναστών/τριών με τις διοικητικές υπηρεσίες του κράτους στο χώρο της υγείας, της εκπαίδευσης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα βρίσκεται στο επίκεντρο των επαγγελματικών ενδιαφερόντων του/της κοινωνικού/ής ανθρωπολόγου.

Οι κοινωνικοί ανθρωπολόγοι μπορούν τέλος να απασχολούνται σε διάφορους κλάδους του **ιδιωτικού τομέα** ως ερευνητές, σύμβουλοι και στελέχη διοίκησης. Ο/η κοινωνικός/ή ανθρωπολόγος διαθέτει δεξιότητες που του/της επιτρέπουν να εργαστεί σε οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων (μη κυβερνητικές οργανώσεις, ιδρύματα πρόνοιας), σε δραστηριότητες που επικεντρώνονται στην αντίληψη και ανάλυση κοινωνικών φαινομένων και τάσεων.

Εταιρεία Αποφοίτων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Παντείου Πανεπιστημίου

Από το 2010 λειτουργεί η «Εταιρεία Αποφοίτων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Παντείου Πανεπιστημίου» (ΕΑΚΑΠΠ), μια πρωτοβουλία αποφοίτων του Τμήματος με σκοπό: 1) να αποτελέσει ένα χώρο επικοινωνίας, δικτύωσης και πληροφόρησης για τους φοιτητές και τους απόφοιτους του Τμήματος, 2) να προωθήσει την ανθρωπολογική γνώση, έρευνα και δεοντολογία στην Ελλάδα, 3) να προασπίσει τα επαγγελματικά δικαιώματα των κοινωνικών ανθρωπολόγων και να προάγει τις εφαρμογές της Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας καθώς και τη σύνδεσή της με την αγορά εργασίας. Μέλη της ΕΑΚΑΠΠ μπορεί να γίνουν οι απόφοιτοι/ες αλλά και οι φοιτητές/τριες του Τμήματος. Για περισσότερες πληροφορίες: www.anthropology.gr.

B. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου χρόνου. Το εκπαιδευτικό έργο που συντελείται σε ένα ακαδημαϊκό έτος διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα: το χειμερινό (ΧΕ) και το εαρινό (ΕΕ).

Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει 13 τουλάχιστον πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και 2 εβδομάδες εξετάσεων. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των εξαμήνων καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου.

Το εξάμηνο αποτελεί: (α) χρονική περίοδο ολοκλήρωσης του διδακτικού έργου ενός μαθήματος και (β) χρονική περίοδο για τον καθορισμό του ελαχίστου χρόνου σπουδών.

Για τη λήψη του πτυχίου Κοινωνικής Ανθρωπολογίας απαιτείται πραγματική φοίτηση οκτώ τουλάχιστον εξαμήνων.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος αναθεωρείται από τη Γενική Συνέλευση (ΓΣ), ύστερα από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών, μέχρι τον Απρίλιο κάθε ακαδημαϊκού έτους και ισχύει για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

2. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ - ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες (ΔΜ). Μία ΔΜ αντιστοιχεί σε μία εβδομαδιαία ώρα αυτοτελούς διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο. Οι ΔΜ καταχωρούνται στην ατομική μερίδα του/της φοιτητή/τριας μετά την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση του μαθήματος. Όλα τα μαθήματα του Τμήματος, διδασκόμενα και αυτενέργειας, αντιστοιχούν σε 3ΔΜ.

Επιπλέον, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων (ECTS): Κάθε Υποχρεωτικό Μάθημα (ΥΠ) αντιστοιχεί σε έξι (6) πιστωτικές μονάδες (ECTS) Κάθε Μάθημα Επιλογής (ΕΠ) αντιστοιχεί σε πέντε (5) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Η χρονική οργάνωση κάθε μαθήματος εκτείνεται σε ένα εξάμηνο. Κάθε μάθημα έχει έναν εξαψήφιο κωδικό αριθμό που αποτελεί την ταυτότητά του και το βασικό στοιχείο αναφοράς του.

Τα διδασκόμενα μαθήματα κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ)

Υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΠ) είναι τα μαθήματα που συνθέτουν τη βάση του πτυχίου του Τμήματος και τα οποία κρίνονται ως απαραίτητα για τη συγκρότηση της ανθρωπολογικής παιδείας των φοιτητών/τριών· επιπλέον, είναι τα μαθήματα εκείνα επάνω στα οποία οι φοιτητές/τριες θα στηριχθούν για να αναπτύξουν τα ειδικότερα ενδιαφέροντα τους, κατά τη διάρκεια των δύο επομένων ετών των σπουδών τους, μέσω των μαθημάτων επιλογής (ΕΠ) και των μαθημάτων που μπορούν να επιλέξουν από άλλα τμήματα του Παντείου, ή άλλων Πανεπιστημίων (ΜΕΤ). Τα ΥΠ μαθήματα διδάσκονται στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα και είναι κοινά για όλους τους φοιτητές του Τμήματος. Η επιτυχής εξέταση των φοιτητών στα ΥΠ μαθήματα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου.

Προαπαιτούμενα Μαθήματα (ΠΡ)

Για τους φοιτητές που η αρχική τους εγγραφή είναι από το Ακαδημαϊκό Έτος 2010-11 τα κάτωθι μαθήματα θα είναι Προαπαιτούμενα για να μπορέσουν να δηλώσουν τα Μαθήματα Επιλογής (ΕΕ) του Γ' και Δ' Έτους:

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

520003 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία Ι (Προαπαιτούμενο – Α' ΕΤΟΣ)

520089 Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία (Προαπαιτούμενο – Α' ΕΤΟΣ)

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

520011 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία ΙΙ (Προαπαιτούμενο – Α' ΕΤΟΣ)

520028 Ιστορία της Ανθρωπολογικής Σκέψης (Προαπαιτούμενο – Α' ΕΤΟΣ)

Επιλεγόμενα Μαθήματα

Τα Επιλεγόμενα Μαθήματα είναι μαθήματα εξειδίκευσης και επιπρόσθετων γνώσεων, αντιστοιχούν στα δύο τελευταία έτη σπουδών (από πέμπτο μέχρι και όγδοο εξάμηνο) και περιλαμβάνουν:

α) τα Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ) που διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ και συμβασιούχους διδάσκοντες του Τμήματος,

β) τα Μαθήματα Εκτός Τμήματος (ΜΕΤ)

Οι Φοιτητές του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν δύο μαθήματα εκτός Τμήματος (ΜΕΤ) ανά εξάμηνο, μετά το πέρας του δεύτερου έτους σπουδών και εφόσον έχουν περάσει δώδεκα (12) Υποχρεωτικά Μαθήματα. Το σύνολο των ΜΕΤ δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εικοσιτέσσερις (24) διδακτικές μονάδες.

Όλα τα μαθήματα που προσφέρονται από τα Τμήματα του Παντείου Πανεπιστημίου αναγνωρίζονται ως ΜΕΤ του Τμήματος. Επανάληψη των ιδίων μαθημάτων ΜΕΤ δεν επιτρέπεται.

Τα ΜΕΤ συνυπολογίζονται στον συνολικό αριθμό των μαθημάτων Επιλογής και των ΔΜ που οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να επιλέξουν στο εξάμηνο.

Ξένη Γλώσσα

Κατά τα πρώτα έξι εξάμηνα της φοίτησής τους, οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μία από τις κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά), εφόσον δεν είναι σε θέση να προσκομίσουν τίτλο σπουδών ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που να βεβαιώνουν την κατοχή μίας από τις γλώσσες αυτές σε επίπεδο που να επιτρέπει τη χορήγηση ισοτιμίας ή επάρκειας από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Η επιτυχής εξέταση στην ξένη γλώσσα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του πτυχίου. Η ξένη γλώσσα αναγράφεται στο πτυχίο αλλά δεν περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών και ο βαθμός δεν υπολογίζεται στο βαθμό του πτυχίου. Η επιλογή της ξένης γλώσσας γίνεται με δήλωση που καταθέτουν οι φοιτητές/τριες στο πρώτο εξάμηνο της φοίτησής τους στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών.

Ξερόγλωσσα Μαθήματα

Κάθε εξάμηνο έως δύο (2) από τα Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ) μπορεί να διδάσκονται στην αγγλική γλώσσα. Απευθύνονται σε φοιτητές/τριες του Τμήματος που επιθυμούν να βελτιώσουν τη χρήση της αγγλική γλώσσας σε ακαδημαϊκό επίπεδο καθώς και στους εισερχόμενους φοιτητές με το πρόγραμμα ERASMUS+. Με αυτά ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ ελληνόφωνων και μη-ελληνόφωνων φοιτητών/τριών. Οι εργασίες και εξετάσεις είναι κοινές, ωστόσο οι πρώτοι/ες μπορούν να εξεταστούν στα ελληνικά αν το επιθυμούν. Φοιτητές/τριες που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν άνετα μαθήματα στα αγγλικά θα έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τα συγκεκριμένα μαθήματα στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος, όταν θα διδαχθούν στα ελληνικά.

Σεμινάρια

Τα σεμινάρια απευθύνονται σε φοιτητές/τριες με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα. Σκοπός των σεμιναρίων είναι η εκ μέρους των φοιτητών χρησιμοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απόκτησαν για την πολυεπίπεδη και πολύπλευρη διερεύνηση και ανάλυση επιμέρους προβλημάτων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Η συνεχής και ενεργός συμμετοχή των φοιτητών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή παρακολούθηση του σεμιναρίου, δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό έργο στηρίζεται κυρίως στην αυτενέργεια των φοιτητών που συμμετέχουν σε αυτά και λιγότερο στη διδασκαλία μέσω «παράδοσης». Οι όροι και τρόποι συμμετοχής, η επιμέρους και συνολική εξαμηνιαία αξιολόγηση των φοιτητών και οι άλλες λεπτομέρειες καθορίζονται για κάθε σεμινάριο από την ΓΣ του Τμήματος. Σε κάθε σεμινάριο αντιστοιχούν 3 ΔΜ. Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα επιλογής δύο Σεμιναρίων ανά εξάμηνο, μετά το πέρας του Β' έτους και αφού έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε 12 Υποχρεωτικά Μαθήματα από τα οποία οπωσδήποτε στα 4 προαπαιτούμενα.

Η παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στο Σεμινάριο είναι υποχρεωτική. Δεν επιτρέπονται πάνω από δύο συνολικά απουσίες από το Σεμινάριο, ανεξάρτητα από το αν οι απουσίες αυτές είναι δικαιολογημένες ή όχι. Φοιτητές/τριες που σημείωσαν τρεις και πάνω απουσίες θεωρούνται ότι απέτυχαν στο Σεμινάριο. Δικαιούνται όμως να το παρακολουθήσουν ως ακροατές, αν το επιθυμούν. Οι φοιτητές υπογράφουν σε ξεχωριστή για κάθε συνεδρίαση κατάσταση παρουσιών η οποία υπογράφεται και χρονολογείται από τον διδάσκοντα. Οι καταστάσεις κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος και αποτελούν αναγκαίο προαπαιτούμενο για την ανακοίνωση της βαθμολόγησης του Σεμιναρίου.

Οι φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο Σεμινάριο υποχρεούνται να καταθέσουν μία τουλάχιστον γραπτή εργασία και να κάνουν μία τουλάχιστον προφορική παρουσίαση. Οι εργασίες των φοιτητών/τριών κατατίθενται στη Γραμματεία από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα μαζί με την βαθμολογία.

Κατά την έναρξη του Σεμιναρίου, ο/η διδάσκων/ουσα διανέμει στους συμμετέχοντες αναλυτικό πρόγραμμα με την κατά συνεδρίαση θεματολογία και βιβλιογραφία και με τις αναγκαίες οδηγίες και πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση και την διεξαγωγή του Σεμιναρίου. Αντίγραφο του προγράμματος και των οδηγιών του Σεμιναρίου κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Το Σεμινάριο μπορεί να περιλαμβάνει σειρά διαλέξεων ή ελεύθερων μαθημάτων από έναν ή περισσότερους ομιλητές. Τα Σεμινάρια είναι ανοιχτά σε ελεύθερο ακροατήριο.

Τα Σεμινάρια είναι δυνατόν να οργανώνονται και σε ξένη γλώσσα. Η

εξασφάλιση μετάφρασης δεν είναι υποχρεωτική για το Τμήμα.

Η συνολική διάρκεια του Σεμιναρίου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30 ώρες το εξάμηνο, ούτε μεγαλύτερη από 45 ώρες. Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που συμμετέχουν στο Σεμινάριο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από δεκαπέντε (15). Αν η προσέλευση των φοιτητών/τριών ξεπερνά τον ενδεδειγμένο αριθμό συμμετοχής στο σεμινάριο, θα γίνεται επιλογή στο πρώτο μάθημα από την/τον διδάσκουσα/διδάσκοντα, με βάση την αναλυτική βαθμολογία και τον μέσο όρο.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Καλούνται οι φοιτήτριες και φοιτητές να μην δηλώνουν τα σεμινάρια αν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις και δεν έχουν επιλεγεί από την/τον διδάσκουσα/διδάσκοντα.

4. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών/τριών σε Δημόσιους Φορείς, Ερευνητικά Κέντρα, ΝΠΙΔ, μουσεία, φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές και Οργανώσεις Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ.ά. είναι θεσμοθετημένη και ενταγμένη στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, ως μάθημα χωρίς βαθμολογία, με πιστωτικές μονάδες οι οποίες υπολογίζονται πέραν αυτών που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου.

Η επαγγελματική απασχόληση των φοιτητών/τριών, κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών, σε τομείς συναφείς προς τα διδασκόμενα στο Τμήμα γνωστικά αντικείμενα, στόχο έχει την ουσιαστική αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτούν οι φοιτητές/τριες αλλά και τη δημιουργία ενός διαύλου αμφίδρομης μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ της Ανώτατης Εκπαίδευσης και της εργασιακής πραγματικότητας.

Η Πρακτική Άσκηση έχει πολλαπλά οφέλη τόσο για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες όσο και για το Τμήμα. Ειδικότερα, οι φοιτητές/τριες Κοινωνικής Ανθρωπολογίας έχουν τη δυνατότητα:

- να έρθουν σε άμεση επαφή με την εργασιακή πραγματικότητα και να συνδυάσουν τις θεωρητικές γνώσεις που αποκτούν στο Πανεπιστήμιο με την παραγωγική διαδικασία, όπως αυτή αναπτύσσεται μέσα στις ίδιες τις υπηρεσίες και τις οικονομικές μονάδες.
- να αφομοιώσουν την επιστημονική γνώση μέσα από τη διαδικασία της επαγγελματικής επιστημονικής εξάσκησης.
- να βρεθούν σε περιβάλλον που διευκολύνει τον επαγγελματικό προσανατολισμό και τη μελλοντική τους ένταξη στον επαγγελματικό χώρο.
- να αναπτύξουν επαγγελματική συνείδηση που συνδέεται με τις σπουδές τους.

Παράλληλα, η Πρακτική Άσκηση συμβάλλει στην κοινοποίηση των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας προς την ευρύτερη κοινότητα και τους εργασιακούς χώρους, ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για μελλοντική ζήτηση και μόνιμη απασχόληση επαγγελματιών ανθρωπολόγων.

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Τμήματος για την Πρακτική Άσκηση ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 ορίζεται ο Επίκουρος Καθηγητής κ. Ανδρέας Νοταράς. Η Επιτροπή Αξιολόγησης των υποψηφίων φοιτητών θα αποτελείται από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο και από τους κ.κ. Αναπλ. Καθηγητή Λ. Οικονόμου και την Αναπλ. Καθηγήτρια Ειρ. Τουνταςάκη.

Από την Επιτροπή Αξιολόγησης θα γίνει η επιλογή των φοιτητών για

Πρακτική Άσκηση ακαδημαϊκού έτους 2017-18 με τα ακόλουθα κριτήρια :

- Στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μπορούν να μετέχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το Β΄ έτος σπουδών και έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε δώδεκα (12) υποχρεωτικά μαθήματα, μεταξύ των οποίων υποχρεωτικά στα τέσσερα προαπαιτούμενα του προγράμματος σπουδών.
- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που πληρούν τις παραπάνω ελάχιστες προϋποθέσεις εντάσσονται σε πίνακα κατάταξης με βάση τον συνολικό αριθμό μαθημάτων στα οποία έχουν εξετασθεί επιτυχώς.
- Στις περιπτώσεις που δύο ή περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες έχουν τον ίδιο αριθμό επιτυχώς εξετασμένων μαθημάτων, για την κατάταξή τους λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος της βαθμολογίας τους.

Η πρακτική άσκηση αναγράφεται στο πτυχίο αλλά δεν αναγνωρίζεται ως μάθημα για τη λήψη πτυχίου και δε βαθμολογείται.

5. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος ERASMUS+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των χωρών μελών της καθώς και με εκείνα τρίτων χωρών. Επίσης, η προαγωγή της Ευρώπης των πολιτών, η διαμόρφωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της άμεσης επαφής και των κοινών εκπαιδευτικών και άλλων ευκαιριών των νέων, καθώς και η ενεργοποίηση του συνολικού επιστημονικού δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική και πολιτική συνοχή της.

Σπουδές (ERASMUS+ STUDIES)

Υπεύθυνη: Επίκ. Καθ. Ουρ. Αστρινάκη

Οι προπτυχιακοί/ες, μεταπτυχιακοί/ες και διδακτορικοί/ες φοιτητές/τριες που μετακινούνται μέσω του προγράμματος ERASMUS+ Studies διανύουν μια περίοδο των σπουδών τους σε ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο που συμμετέχει στο πρόγραμμα, σε αντικατάσταση της αντίστοιχης περιόδου σπουδών στο Πανεπιστήμιό τους.

Το πρόγραμμα κινητικότητας ERASMUS+ παρέχει οικονομική ενίσχυση στους/στις μετακινούμενους/νες φοιτητές/τριες, ανάλογα με τις εκάστοτε ισχύουσες διαπανεπιστημιακές συμφωνίες και τους κανονισμούς του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Οι συμμετέχοντες/χουσες φοιτητές/τριες απαλλάσσονται από την πληρωμή διδάκτρων, εξέταστων και τελών χρήσης βιβλιοθήκης στο ίδρυμα υποδοχής.

Όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα φοιτητικής κινητικότητας ERASMUS+ σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανονισμούς είναι:

- Οι μετακινούμενοι/ες φοιτητές/τριες να είναι πολίτες κράτους μέλους της Ένωσης ή να τους έχει αναγνωρισθεί από ένα κράτος μέλος το καθεστώς του απάτριδος, του πρόσφυγα ή του μόνιμου κατοίκου.
- Οι μετακινούμενοι/ες να είναι εγγεγραμμένοι/ες στο προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Η οικονομική ενίσχυση ERASMUS+:

- A) δεν προσφέρεται σε φοιτητές/τριες που έχουν λάβει προηγούμενη ενίσχυση ERASMUS+ ή σε φοιτητές που ενισχύονται από άλλο κοινοτικό πρόγραμμα,
B) δεν αναστέλλει την παροχή εθνικής υποτροφίας, δανείου ή ενίσχυσης.

Η επιλογή των μετακινούμενων φοιτητών/τριών γίνεται από το ίδρυμα προέλευσής τους (το ίδρυμα στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στη λήψη τίτλου και στο οποίο θα επιστρέψουν για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και να λάβουν τον τίτλο σπουδών τους). Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών/τριών του στο πρόγραμμα ERASMUS+.

Δικαιούνται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ERASMUS+:

- Οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το δεύτερο έτος σπουδών τους και έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε δώδεκα (12) υποχρεωτικά μαθήματα
- Οι φοιτητές /τριες που έχουν περάσει όλα τα προαπαιτούμενα μαθήματα
- Οι φοιτητές/τριες που έχουν πτυχίο ξένης γλώσσας.

Η παρακολούθηση προγράμματος σπουδών στο ίδρυμα υποδοχής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 3 και μεγαλύτερη από 6 μήνες, χωρίς την άδεια της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας σε προγράμματα ERASMUS+ προϋποθέτει την έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

- Αναγνωρίζεται η φοίτηση του/ης εξερχόμενου/ης φοιτητή/τριας κατά την παραμονή του/της στο πανεπιστήμιο υποδοχής, εφόσον ο φοιτητής/τρια παρακολουθήσει τα μαθήματα που έχει επιλέξει και παρουσιαστεί στις εξετάσεις.
- Αναγνωρίζονται τα μαθήματα στα οποία ο/η εξερχόμενος/η φοιτητής/τρια έχει εξεταστεί επιτυχώς στο ίδρυμα υποδοχής είτε α) ως μαθήματα αντίστοιχα του προγράμματος σπουδών του τμήματος, είτε β) ως Μαθήματα Εκτός Τμήματος (MET), είτε γ) ως μαθήματα επιλογής (MET ERASMUS), όταν δεν υπάρχει αντιστοιχία με κάποιο μάθημα του Προγράμματος Σπουδών.
- Δεν αναγνωρίζονται μαθήματα που ο/η φοιτητής/τρια έχει ήδη περάσει με επιτυχία στο ίδρυμα προέλευσης.

Οι εξερχόμενοι/ες φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ERASMUS+ καλούνται να μην δηλώσουν μαθήματα MET στη δήλωση μαθημάτων τους κατά το εξάμηνο απουσίας τους στο εξωτερικό.

Διεθνής Κινητικότητα (ERASMUS+ INTERNATIONAL MOBILITY)

Υπεύθυνη: Επικ. Καθ. D. Riboli

Οι προπτυχιακοί/ες, μεταπτυχιακοί/ες και διδακτορικοί/ες φοιτητές/τριες που μετακινούνται μέσω του προγράμματος ERASMUS+ International Mobility διανύουν μια περίοδο των σπουδών τους σε ένα μη-ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο που συμμετέχει στο πρόγραμμα, σε αντικατάσταση της αντίστοιχης περιόδου σπουδών στο Πανεπιστήμιό τους.

Για το συγκεκριμένο πρόγραμμα ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που ισχύουν και για το πρόγραμμα Erasmus+ Studies.

Πρακτική Άσκηση (ERASMUS+ PLACEMENT)

Υπεύθυνη: Επίκ. Καθ. Ουρ. Αστρινάκη

Το πρόγραμμα ERASMUS+ Placement αποτελεί δράση του ERASMUS+. Υποστηρίζει την κινητικότητα φοιτητών/τριών για πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα ή άλλους οργανισμούς κατάρτισης σε μια άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Παρέχει οικονομική ενίσχυση στους φοιτητές -όχι πλήρη κάλυψη- διαφορετική για κάθε χώρα, όπως αυτή καθορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών).

Σκοπός του προγράμματος είναι:

- Η απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας σχετικής με το αντικείμενο σπουδών
- Η γνωριμία των απαιτήσεων της ευρωπαϊκής αγοράς
- Η γνωριμία και η κατανόηση των οικονομικών και πολιτισμικών συνθηκών των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Ισχύουν οι ίδιοι όροι συμμετοχής με το Erasmus Studies με τη διαφορά ότι οι προπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει το όγδοο εξάμηνο σπουδών τους για να μετακινηθούν. Οι φοιτητές/τριες μπορούν επίσης να μετακινηθούν με το συγκεκριμένο πρόγραμμα εντός ενός έτους κατ' ανώτατο όριο μετά την αποφοίτησή τους (και πάντως προτού καταθέσουν αίτηση ορκωμοσίας/λήψης πτυχίου).

Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 3 και μεγαλύτερη από 6 μήνες.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες καλούνται να βρουν φορέα της προτίμησής τους με δική τους πρωτοβουλία. Στην αναζήτηση τους μπορούν να βοηθηθούν από τον πίνακα φορέων Πρακτικής Άσκησης που διαθέτει το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τους/τις διδάσκοντες/ουσες του Τμήματος.

Μετά την επιτυχή περάτωση της περιόδου Πρακτικής Άσκησης στο εξωτερικό χορηγείται σχετική βεβαίωση από τον φορέα υποδοχής. Η πρακτική άσκηση Erasmus+ αναγράφεται στο πτυχίο αλλά δεν αναγνωρίζεται ως μάθημα για τη λήψη πτυχίου και δε βαθμολογείται.

Για τους/τις φοιτητές/τριες με αναπηρία προβλέπεται υποστηρικτική διαδικασία για την οποία οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να ενημερωθούν στην ιστοσελίδα: <http://www.iky.gr/erasmusplus-ka1>

Για περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Erasmus+: Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πάντειο Πανεπιστήμιο:

<http://erasmus.panteion.gr>

<http://erasmuspanteion.blogspot.gr>

6. ΕΚΠΙΟΝΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Γενικά

Οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος μπορούν να εκπονήσουν και να υποβάλουν κατά την διάρκεια των σπουδών τους εργασίες μαθήματος. Σκοπός των εργασιών είναι να δώσουν στους φοιτητές και στις φοιτήτριες τη δυνατότητα να ασκηθούν στη μελέτη ενός θέματος που τους ενδιαφέρει και στον τρόπο συγγραφής και παρουσίασης ενός επιστημονικού κειμένου.

Οι εργασίες μαθήματος αποτελούν μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος στο πλαίσιο του οποίου εκπονούνται. Είναι πάντοτε προαιρετικές, εφόσον πρόκειται για μάθημα διδασκόμενο. Μπορεί να είναι υποχρεωτικές εφόσον πρόκειται για Σεμινάριο. Ο αριθμός των εργασιών που μπορεί να υποβάλει ο/η φοιτητής/τρια στο πλαίσιο ενός διδασκόμενου μαθήματος δεν μπορεί να είναι ανώτερος των δύο. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αναλάβει την εκπόνηση δεύτερης εργασίας στο ίδιο μάθημα πριν καταθέσει την πρώτη. Προκειμένου περί Σεμιναρίου, ο συνολικός αριθμός των υποχρεωτικών εργασιών και ο χρόνος παράδοσής τους καθορίζεται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα κατά την έναρξη του σεμιναρίου. Οι εργασίες μαθήματος βαθμολογούνται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα. Σε καμία περίπτωση οι εργασίες μαθήματος δεν έχουν απαλλακτικό χαρακτήρα.

Ο βαθμός της επιτυχούς εργασίας προστίθεται στον βαθμό της επιτυχούς εξαμηνιαίας εξέτασης του/της φοιτητή/τριας, μετατρέπόμενος σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα: βαθμός εργασίας 5-6 ισούται με 1, βαθμός 7-8 με 2 και βαθμός 9-10 με 3 μονάδες εξαμηνιαίου βαθμού. Ο βαθμός της εργασίας σημειώνεται ιδιαίτερω στο γραπτό των εξετάσεων. Σε περίπτωση προφορικής εξέτασης ο βαθμός της εξέτασης σημειώνεται και στην εργασία.

Σε περίπτωση αποτυχίας κατά την πρώτη εξέταση του/της φοιτητή/τριας, ο βαθμός της εργασίας μπορεί να προστεθεί στον βαθμό της επιτυχούς επαναληπτικής εξέτασής του. Ο βαθμός της εργασίας δεν μεταφέρεται σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια επαναλάβει το μάθημα σε άλλο εξάμηνο.

Η εργασία της οποίας ο βαθμός προστέθηκε στον βαθμό εξαμηνιαίας εξέτασης των φοιτητών κατατίθεται από τον διδάσκοντα στη Γραμματεία του Τμήματος μαζί με την βαθμολογία των εξετάσεων. Οι εργασίες των οποίων ο βαθμός δεν προστέθηκε στην εξαμηνιαία βαθμολογία των φοιτητών, είτε γιατί ήταν ανεπιτυχείς είτε γιατί οι φοιτητές απέτυχαν στις εξετάσεις τους κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος από τον διδάσκοντα κατά την τελευταία εξαμηνιαία εξέταση του μαθήματος.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΠΕ)

1. Περιγραφή της ΠΕ

Η πτυχιακή εργασία (ΠΕ) είναι μια πρωτότυπη εργασία που αποτελεί προϊόν βιβλιογραφικής ή και επιτόπιας έρευνας. Σκοπός της είναι η εξοικείωση με την ερευνητική διαδικασία και η εμβάθυνση στην ανθρωπολογική θεωρία.

- ◆ Είναι προαιρετική για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.
- ◆ Το θέμα της εντάσσεται στα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών ή σε εκείνα που καλύπτουν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- ◆ Το θέμα της προτείνεται από τον φοιτητή ή την φοιτήτρια σε συνεννόηση με κάποιον/α από τους διδάσκοντες ή τις διδάσκουσες του Τμήματος.

- ◆ Η ΠΕ εμφανίζεται στο Πρόγραμμα Σπουδών ως Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ) και δηλώνεται ηλεκτρονικά στο *Εαρινό Εξάμηνο*, όπως όλα τα μαθήματα. Αντιστοιχεί σε δύο (2) μαθήματα επιλογής, δηλαδή ισοδυναμεί με έξι (6) διδακτικές μονάδες (ΔΜ) και 10 πιστωτικές (ECTS).
- ◆ Η εκπόνησή της διαρκεί δύο (2) εξάμηνα. Στο πρώτο γίνεται η βιβλιογραφική έρευνα, συγκροτείται η θεωρία και τίθενται οι υποθέσεις και στο δεύτερο η συλλογή δεδομένων και η συγγραφή.
- ◆ Η έκταση της ΠΕ είναι 10.000-12.000 λέξεις.
- ◆ Η ΠΕ εκπονείται στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα.

2. Όροι εκπόνησης ΠΕ

ΠΕ μπορούν να εκπονήσουν φοιτητές και φοιτήτριες που βρίσκονται στο 7^ο εξάμηνο των σπουδών τους και μετά και:

- ◆ Να έχουν εξεταστεί επιτυχώς στις 31 Οκτωβρίου σε 22 τουλάχιστον μαθήματα, στα οποία υποχρεωτικά συμπεριλαμβάνονται τα απαιτούμενα για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας τα οποία είναι τα κατωτέρω:

1. Σύγχρονη Ανθρωπολογική Θεωρία Κ.Μ. 520059
2. Μεθοδολογία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Κ.Μ. 520060
3. Πληροφοριακή Παιδεία : Μεθοδολογία Αναζήτησης, Αξιολόγησης και Χρήσης Πηγών. Κ.Μ. 520195*

* Ισχύει για τους/τις φοιτητές/τριες με αρχική εγγραφή από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 και έπειτα.

- ◆ έχουν επιτύχει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον 7.5

3. Επιβλέπων/ουσα και Εποπτεία της ΠΕ

- ◆ Η ΠΕ εκπονείται υπό την επίβλεψη ενός μέλους ΔΕΠ του Τμήματος.
- ◆ Επιβλέπων/ουσα της ΠΕ μπορεί να είναι κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.
- ◆ Ο/η φοιτητής/τρια που επιθυμεί να εκπονήσει ΠΕ, αφού επιλέξει το γνωστικό αντικείμενο και το θέμα που τον/την ενδιαφέρει, καλείται να επικοινωνήσει εντός του μήνα Οκτωβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους με το αντίστοιχο μέλος ΔΕΠ και να εξασφαλίσει τη συγκατάθεσή του.
- ◆ Η αποδοχή επίβλεψης μιας ΠΕ βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια του μέλους ΔΕΠ στο βαθμό που ο/η φοιτητής/τρια πληροί τα τυπικά κριτήρια.
- ◆ Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος μπορούν να επιβλέπουν έως 3 ΠΕ έκαστο.

4. Διαδικασία εκπόνησης της ΠΕ

- ◆ Αφού ο φοιτητής ή η φοιτήτρια έρθει σε συνεννόηση με τον/την επιβλέποντα/ουσα, υποβάλλει αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος από 1 έως και 7 Νοεμβρίου με προτεινόμενο επιβλέποντα/ουσα και προτεινόμενο θέμα και τίτλο της πτυχιακής εργασίας.
- ◆ Η Συνέλευση του Τμήματος καταρτίζει κατάλογο των Π.Ε. τον οποίο διαβιβάζει στην υπηρεσία μηχανοργάνωσης.

- ◆ Οποιαδήποτε αλλαγή του θέματος ή του τίτλου απαιτεί αιτιολόγηση από μέρος του φοιτητή/τριας, σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντα/ουσας και ενημέρωση της Συνέλευσης.
- ◆ Σε περίπτωση σοβαρής δυσκολίας στη συνεργασία μεταξύ επιβλέποντα/ουσας και φοιτητή/τριας το θέμα παραπέμπεται στη Συνέλευση του Τμήματος.
- ◆ Για την αλλαγή του/της επιβλέποντα/ουσας είτε λόγω αλλαγής θέματος είτε για οποιοδήποτε άλλο λόγο απαιτείται έγκριση της Συνέλευσης.
- ◆ Ο/Η επιβλέπων/ουσα παρακολουθεί και ελέγχει την πορεία της εκπόνησης της ΠΕ, παρεμβαίνει με οδηγίες, ορισμό χρονοδιαγραμμάτων, σχόλια και παρατηρήσεις και λαμβάνει την τελική μορφή της εργασίας.
- ◆ Ο/Η επιβλέπων/ουσα επιτρέπει στο φοιτητή ή τη φοιτήτρια να προχωρήσει στην υποστήριξη της ΠΕ του/της μόνον εφ' όσον κρίνει ότι αυτή θα βαθμολογηθεί τουλάχιστον με πέντε (5). Διαφορετικά, την επιστρέφει για διορθώσεις και βελτιώσεις.
- ◆ Η διάρκεια εκπόνησης δεν μπορεί να ξεπεράσει το ένα ακαδημαϊκό έτος. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα η πτυχιακή δεν επαναλαμβάνεται.

5. Ολοκλήρωση και υποστήριξη της ΠΕ

- ◆ Μετά την ολοκλήρωση της ΠΕ και εφ' όσον ο/η φοιτητής/τρια λάβει από τον/την επιβλέποντα/ουσα την άδεια να υποστηρίξει την εργασία του/της, καταθέτει ένα έντυπο κι ένα ηλεκτρονικό αντίτυπο στη Γραμματεία καθώς και αίτηση για την υποστήριξη.
- ◆ Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει δύο βαθμολογητές, εκ των οποίων ο ένας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα και ένα ακόμα μέλος ΔΕΠ από το Τμήμα ή εκτός Τμήματος.
- ◆ Η υποστήριξη της ΠΕ πραγματοποιείται στη διάρκεια της αντίστοιχης εξεταστικής περιόδου. Ο/Η φοιτητής/τρια παρουσιάζει την εργασία του/της και απαντά στις ερωτήσεις των βαθμολογητών.
- ◆ Μετά το τέλος της υποστήριξης, οι δύο βαθμολογητές συσκέπτονται ιδιαίτερα και βαθμολογούν την ΠΕ. Ο βαθμός ανακοινώνεται επί τόπου στον/την φοιτητή/τρια και κοινοποιείται στη Γραμματεία. Σε περίπτωση απόκλισης πάνω από τρεις (3) βαθμούς μεταξύ των δύο βαθμολογητών, την ΠΕ εξετάζει και τρίτος βαθμολογητής.
- ◆ Οι ΠΕ δημοσιεύονται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου «ΠΑΝΔΗΜΟΣ».
- ◆ Το θέμα και ο βαθμός της ΠΕ αναφέρονται ρητά στον τίτλο σπουδών.
- ◆ Σε περίπτωση λογοκλοπής, που επιβεβαιώνεται από τη Συνέλευση, η ΠΕ ακυρώνεται.

Εργαστήριο Ανθρωπολογικής Έρευνας (ΕΑΕ)

Σκοπός του εργαστηρίου

Η ίδρυση του Εργαστηρίου Ανθρωπολογικής Έρευνας σκοπό έχει να συμβάλει στην διερεύνηση και ανάπτυξη θεωρητικών και μεθοδολογικών διεπιστημονικών συζητήσεων, ακαδημαϊκών και εφαρμοσμένων, τόσο για τη διερεύνηση των τάσεων και των τρόπων με τους οποίους κανείς κάνει, γράφει και αντιλαμβάνεται την ανθρωπολογία σήμερα. Πιο συγκεκριμένα:

Το εργαστήριο έχει σκοπό:

- να λειτουργήσει ως ένας χώρος διερεύνησης και καλλιέργειας της ανθρωπολογικής θεωρίας και πρακτικής.
- να ενισχύσει την ερευνητική λειτουργία του τμήματος
- να διευκολύνει την επέκταση της διεθνούς του δικτύωσης
- να επιτρέψει τη διεκδίκηση πόρων για τη διεξαγωγή πρωτότυπης έρευνας, τη διοργάνωση συνεδρίων και εκδοτικών δραστηριοτήτων
- να βοηθήσει στο συνδυασμό έρευνας και διδασκαλίας και στην ερευνητική απασχόληση μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων.

Διοικούσα Επιτροπή:

Επίκ. Καθηγ. Ελεάνα Γιαλούρη (Διευθύντρια)

eleanayalouri@yahoo.co.uk

Καθηγ. Νότα Κυριαζή

nota.kyriazi@gmail.com

Επίκ. Καθηγ. Νίκη Μαρωνίτη

nmaroniti@hotmail.com

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-18

Α' ΕΤΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ /ΟΥΣΕΣ
520003	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία Ι (Προαπαιτούμενο)	D. Riboli
520025	Ανθρωπολογία της Σύγχρονης Ελλάδας	Ουρ. Αστρινάκη
520089	Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία (Προαπαιτούμενο)	Π. Γέρος
520141	Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία	A. Αθανασίου
520155	Ευρωπαϊκή Ιστορία Νεότερων Χρόνων	N. Μαρωνίτη

Α' ΕΤΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ /ΟΥΣΕΣ
520011	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία ΙΙ (Προαπαιτούμενο)	Π. Γέρος
520028	Ιστορία της Ανθρωπολογικής Σκέψης (Προαπαιτούμενο)	Γ. Μακρής
520057	Ανθρωπολογικές Έρευνες στη Μεσόγειο	Γ. Τσιμουρής
520142	Κράτος και Κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19 ^{ος} αιώνας)	N. Μαρωνίτη
520195	Πληροφοριακή Παιδεία: Μεθοδολογία Αναζήτησης, Αξιολόγησης και Χρήσης Πηγών	X. Κανάκη

Β' ΕΤΟΣ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
---------	-------------------	-------------

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ		/ΟΥΣΕΣ
520031	Ανθρωπολογικές Θεωρίες της Οικογένειας και της Συγγένειας	Ειρ. Τουνταςάκη
520032	Ανθρωπολογία της Θρησκείας και των Συμβολικών Συστημάτων	Γ. Μακρής
520046	Οικονομική Ανθρωπολογία	Μ. Πέτρου
520047	Αστική Ανθρωπολογία	Λ. Οικονόμου
520059	Σύγχρονη Ανθρωπολογική Θεωρία	Ε. Παπαγαρουφάλη

Β' ΕΤΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ /ΟΥΣΕΣ
520049	Πολιτική Ανθρωπολογία	Ουρ. Αστρινάκη
520060	Μεθοδολογία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Γ. Μακρής
520084	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Μετανάστευσης	Γ. Τσιμουρής
520110	Διαπολιτισμικότητα και Εκπαίδευση: Παιδαγωγικές Θεωρίες	Ειρ. Τουνταςάκη
520182	Ανθρωπολογικές Θεωρίες του Εθνικισμού και Εθνοτισμού	Α. Νοταράς

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ /ΟΥΣΕΣ
520027	Κοινωνική και Ιστορική Δημογραφία	Δεν θα διδαχθεί
520040	Ανθρωπολογία και Υλικός Πολιτισμός	Δεν θα διδαχθεί
520063	Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης και του Σχολικού Χώρου	Δεν θα διδαχθεί
520064	Anthropology of Islamic Societies - Ανθρωπολογία των Ισλαμικών Κοινωνιών	Γ. Μακρής
520083	Ανθρωπολογία και Λαογραφία	Δεν θα διδαχθεί
520103	Ανθρωπολογία της Υγείας	Α. Χατζούλη
520106	Anthropology of Tourism - Ανθρωπολογία του Τουρισμού	Γ. Τσιμουρής
520109	Ταυτότητα, Ετερότητα και Πολυπολιτισμικότητα	Α. Νοταράς
520135	Ανθρωπολογία της Ευρώπης και της Ε.Ε.	Δεν θα διδαχθεί
520138	Πολιτισμική Ανθρωπολογία	Ε. Παπαγαρουφάλη
520139	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις του Λαϊκού Πολιτισμού	Λ. Οικονόμου
520144	Ανθρωπολογία της Βίας και των Συγκρούσεων	Ουρ. Αστρινάκη
520145	Διδακτική της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και των Κοινωνικών Επιστημών: Πειραματικές Μορφές Διδασκαλίας	Γ. Τσιμουρής
520149	Ανθρωπολογία και Χώρος	Δεν θα διδαχθεί
520150	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις	Α. Νοταράς

	της Διασποράς	
520160	Ανθρωπολογία Άλλων Κοινωνιών: Το Παράδειγμα των Βαλκανίων	Δεν θα διδαχθεί
520170	Συγγένεια και Νέες Τεχνολογίες Αναπαραγωγής	Ειρ. Τουντασάκη
520175	Ανθρωπολογία του Οπτικού Πολιτισμού	Λ. Κυριακόπουλος
520177	Ειδικά Θέματα Ευρωπαϊκής Ιστορίας του 20ου Αιώνα	Ν. Μαρωνίτη
520181	Εθνογραφία της Μέσης Ανατολής	Π. Γέρος
520184	Ανθρωπολογία και Ψυχανάλυση	Δεν θα διδαχθεί
520186	Πολιτικές της Μνήμης, του Τραύματος και της Μαρτυρίας (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	Α. Αθανασίου
520188	Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων στην Ποσοτική Έρευνα	Ν. Κυριαζή
520189	Εφαρμογές Ποσοτικής Έρευνας με το Πρόγραμμα SPSS (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	Ν. Κυριαζή
520193	Εθνοϊατρική	D. Riboli
520197	Contemporary Issues in Social Anthropology (ERASMUS+)	D. Riboli
520198	Anthropology of Tourism (ERASMUS+)	G. Tsimouris
520199	Anthropology of Islamic Societies (ERASMUS+)	G. Makris
520200	Anthropology and Popular Culture (ERASMUS+)	L. Economou

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ /ΟΥΣΕΣ
520033	Ανθρωπολογία του Σώματος	Ε. Παπαγαρουφάλη
520051	Εθνογραφίες μη Δυτικών Κοινωνιών	Δεν θα διδαχθεί
520105	Ανθρωπολογία των Σύγχρονων Δυτικών Κοινωνιών	Λ. Οικονόμου
520108	Ανθρωπολογία του Δικαίου	Ουρ. Αστρινάκη
520116	Εισαγωγή στην Πολιτισμική Γεωγραφία	Λ. Οικονόμου
520129	Ανθρωπολογία του Φύλου	Α. Αθανασίου
520143	Εθνογραφία και Παραδείγματα Επιτόπιας Έρευνας (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	Ε. Παπαγαρουφάλη
520147	Ιστορία των Βαλκανικών Λαών (19 ^{ος} -Μέσα 20 ^{ου} αιώνα)	Ν. Μαρωνίτη
520152	Ανθρωπολογία Κοινωνικών Δικαιωμάτων και Κοινωνικών Κινημάτων	Δεν θα διδαχθεί
520156	Ανθρωπολογία και Φιλοσοφία	Α. Αθανασίου
520158	Ελληνική Εθνογραφία	Λ. Κυριακόπουλος
520162	Anthropology and Archaeology-Ανθρωπολογία και Αρχαιολογία	Ε. Γιαλούρη
520163	Ανθρωπολογία και Κριτική Ανάλυση του Λόγου	Σ. Μπουκάλια

520168	Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί στη Μετα-σοσιαλιστική Αν. Ευρώπη	Δεν θα διδαχθεί
520172	Ανθρωπολογία και Οριενταλισμός: Ζητήματα Αποικιοκρατίας	Π. Γέρος
520174	Ανθρωπολογία και Μουσειολογία	Δεν θα διδαχθεί
520183	Ανθρωπολογία και Τέχνη	Ε. Γιαλούρη
520185	Εθνογραφία της Ρωσίας και των Χωρών της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης	Α. Νοταράς
520187	Οικονομική Πολιτική, Διεθνείς Οργανισμοί και Παγκοσμιοποίηση	Δεν θα διδαχθεί
520190	Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων στην Ποσοτική Έρευνα	Ν. Κυριαζή
520191	Κοινωνική Έρευνα και Συνδυαστική Μεθοδολογία (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	Ν. Κυριαζή
520192	«Αυτόχθονοι» Πολιτισμοί, Βιωσιμότητα και Παγκοσμιοποίηση	Δεν θα διδαχθεί
520194	Ψηφιακή Ανθρωπολογία	Π. Πετρίδης
520417	Ανθρωπολογία της Υγείας: Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)	Δεν θα διδαχθεί
520196	Anthropological Research in Greece and the Mediterranean (ERASMUS+)	U. Astrinaki
520201	Anthropology and Archaeology (ERASMUS+)	E. Yalouri
520202	History of the Balkan States (19 th -20 th century) (ERASMUS+)	N. Maroniti
520203	Ethnicity and Nationalism: Anthropological Perspectives (ERASMUS+)	A. Notaras
520499	Πτυχιακή	
520991	Πρακτική Άσκηση Εαρινού Εξαμήνου	

8. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΛΗΨΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Α) ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Δ) Οι φοιτητές που έχουν εγγραφεί μέχρι το Ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 θεωρούνται μεταβατικοί φοιτητές. Για τους φοιτητές αυτούς τα ΥΠ και ΥΠ/ΚΑ του πρώην ενιαίου τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής να υπολογίζονται πλέον ως **υποχρεωτικά (ΥΠ)**.

- **Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου θεωρείται η επιτυχής εξέταση στα παρακάτω ΥΠ:**

<u>ΚΜ</u>	<u>ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</u>
520025	«Ανθρωπολογία της Σύγχρονης Ελλάδας»
520003	«Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία Ι»
520028	«Ιστορία της Ανθρωπολογικής Σκέψης»
520059	«Σύγχρονη Ανθρωπολογική Θεωρία»
500060	«Μεθοδολογία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας»

- Για την λήψη πτυχίου των μεταβατικών φοιτητών απαιτείται η επιτυχής εξέταση **τουλάχιστον πενήντα (50)** μαθημάτων εκ των οποίων τουλάχιστον τα είκοσι (20) να είναι υποχρεωτικά και τριάντα (30) επιλογής.
- Μαθήματα του ενιαίου τμήματος που υπάρχουν ως οφειλόμενα (αποτυχία στην εξέταση ή μη προσέλευση στις εξετάσεις) δεν λαμβάνονται υπόψη στην περαιτέρω φοίτηση.

Π) Για τους φοιτητές του Τμήματος οι οποίοι έχουν αρχική εγγραφή έως το Ακαδημαϊκό Έτος 2009-10 για τη λήψη πτυχίου απαιτείται:

α. Η επιτυχής εξέταση **πενήντα (50)** μαθημάτων στα οποία περιλαμβάνονται:

1. Είκοσι (20) Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΥΠ) του Νέου Προγράμματος Σπουδών
2. Τριάντα (30) Μαθήματα Επιλογής (ΕΠ)

β. Η επάρκεια μίας (1) ξένης γλώσσας (Αγγλικής-Γαλλικής).

ΠΡΟΣΟΧΗ

Φοιτητής/τρια που θα καταθέσει κατά τη διάρκεια των σπουδών του/της, και μετά την κατάθεση της σχετικής Βεβαίωσης Επάρκειας ή Ισοτιμίας που χορηγεί το Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου, **και Δεύτερο Τίτλο** γλωσσικής επάρκειας μιας άλλης από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- ΔΕΝ θα πιστώνεται με 3 ΔΜ για τη δεύτερη αυτή γλώσσα και
- ΔΕΝ θα θεωρείται ως μάθημα επιλογής (ΕΠ) όπως ίσχυε έως το Ακαδημαϊκό Έτος 2009-10.

Β) ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Για τους φοιτητές του Τμήματος οι οποίοι έχουν αρχική εγγραφή από το Ακαδημαϊκό Έτος 2010-11 για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται:

α. Η επιτυχής εξέταση σε 20 υποχρεωτικά μαθήματα και τουλάχιστον 24 μαθήματα

επιλογής (σύνολο μαθημάτων για λήψη πτυχίου 44, σύνολο Διδακτικών Μονάδων 132).

Όσον αφορά στην κατάργηση του υποχρεωτικού μαθήματος με κωδικό 520008 και στην μετατροπή του μαθήματος επιλογής με κωδικό 5200195 σε υποχρεωτικό, ως προς τις προϋποθέσεις λήψης πτυχίου, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποφάσισε τα εξής:

Όσοι φοιτητές/τριες έως και το ακ. έτος 2016-2017, είχαν δηλώσει και εξεταστεί επιτυχώς στο μάθημα (τότε επιλογής) 5200195, αλλά δεν είχαν εξεταστεί επιτυχώς στο υποχρεωτικό μάθημα 520008, μπορούν να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι μετά από επιτυχή εξέταση σε δεκαενέα (19) υποχρεωτικά μαθήματα και συνολικά σε σαράντα τέσσερα (44) μαθήματα (Σύνολο διδακτικών μονάδων 132).

Όσοι φοιτητές/τριες έως και το ακ. έτος 2016-2017, δεν είχαν εξεταστεί επιτυχώς στο τότε υποχρεωτικό μάθημα 520008, αλλά και επίσης δεν είχαν δηλώσει ή αν το δήλωσαν δεν είχαν εξεταστεί επιτυχώς στο τότε επιλογής μάθημα 5200195, τότε προκειμένου να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι θα πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε 20 υποχρεωτικά μαθήματα και συνολικά σε σαράντα (44) μαθήματα (Σύνολο Διδακτικών Μονάδων 132).

β. Η επάρκεια μίας (1) ξένης γλώσσας (Αγγλικής-Γαλλικής).

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ 2010-11 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΔΗΛΩΤΑ	ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΑ
Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	5	
Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	5	
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	5	5
Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	5	5
Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	6	10
ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	6	10
Ζ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	9	16
Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ	9	16
Θ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ (ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΙ)	10	30

ΤΑ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΙΣΧΥΟΥΝ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ (ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΔΗΛΩΣΗ ΕΧΟΥΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ 2010-11 ΚΑΙ ΜΕΤΑ).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α΄ ΕΤΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (ΥΠ)

520003 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ Ι ΥΠ ΠΡ
(Προαπαιτούμενο για τα μαθήματα ΕΠ Γ΄ & Δ΄ Έτους)

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Diana Riboli

Περιγραφή: Η κοινωνική ανθρωπολογία ασχολείται με τη συγκριτική μελέτη των παγκοσμίων πολιτισμών και των σχετικών τρόπων οργάνωσης της κοινωνικής ζωής. Το μάθημα στοχεύει στην εξήγηση και ανάλυση των βασικών θεμάτων της κοινωνικής ανθρωπολογίας σχετικά με πολιτικά, οικονομικά, θρησκευτικά συστήματα, καθώς και με συστήματα συγγένειας διάφορων πολιτισμών και κοινωνιών του κόσμου. *Ενότητες:* Εισαγωγή στα κεντρικά θέματα, στις έννοιες και στους προβληματισμούς της κοινωνικής ανθρωπολογίας, η συνάντηση με τον «Άλλο» και οι πολιτισμικές διαφορές, σύντομη εισαγωγή στην ιστορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας και ανάλυση των πιο σημαντικών θεωριών και ρευμάτων, η συγγένεια και ο γάμος, η καταγωγή, η πολιτική οργάνωση και η πολιτική ζωή, πολιτική και εξουσία, τα οικονομικά συστήματα και οι τρόποι παραγωγής, η συμβολική λειτουργία και η θρησκεία.

Σύγγραμμα: Eriksen, Thomas Hylland (2007 [2006]). *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα. Μια Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

520025 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΥΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ουρ. Αστρινάκη

Περιγραφή: Στο μάθημα αναπτύσσεται η θεματολογία των ανθρωπολογικών μελετών για την Ελλάδα, από τις δεκαετίες του 1950 και 1960 έως σήμερα. Αρχίζοντας από τις πιο παραδοσιακές προσεγγίσεις της ελληνικής κοινωνίας, ως αγροτικού χώρου δομημένου με τη λογική της ομοιογενούς «κοινότητας», ή ως «μεσογειακής» κοινωνίας, το μάθημα επεκτείνεται στη μελέτη της πολλαπλής (αστικής, Ευρωπαϊκής, κλπ.) ταυτότητας της ελληνικής κοινωνίας. Η αρχικά «δειλή» εμφάνιση της ανθρωπολογίας στον ελληνικό χώρο και η δημιουργική και συστηματική της παρουσία σήμερα, έχουν σχέση με τη γενικότερη πορεία αναθεώρησης της ανθρωπολογικής σκέψης κατά τις τελευταίες δεκαετίες και, τελικά, με το πέρασμα σε προσεγγίσεις όπου η Ανθρωπολογία συναντά την Ιστορία. Η ανθρωπολογία της Σύγχρονης Ελλάδας προσφέρεται, λοιπόν, τόσο ως γνωστικό αντικείμενο για την καθαυτό μελέτη της ελληνικής κοινωνίας όσο και ως πεδίο μελέτης θεμάτων που σχετίζονται με τη γενικότερη πορεία της Ανθρωπολογίας ως

κοινωνικής επιστήμης.

Σύγγραμμα: Μπερνάρ Βερνιέ, *Η κοινωνική γένεση των αισθημάτων: Πρωτότοκοι και υστερότοκοι στην Κάρπαθο*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2001.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος.

520089

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
(Προαπαιτούμενο για τα μαθήματα ΕΠ Γ' & Δ' Έτους)

ΥΠ ΠΡ

Διδάσκων: Λέκτορας Π. Γέρος

Περιγραφή: Εισαγωγή στη σκέψη των κλασικών στοχαστών της κοινωνικής θεωρίας. Κατανόηση και ένταξη των βασικών εννοιών της κοινωνικής θεωρίας στο ιστορικό τους πλαίσιο. Εξέταση αντιπροσωπευτικών παραδειγμάτων της σκέψης των κλασικών στοχαστών.

Θεματικές: Οι πρώτοι φιλελεύθεροι στοχαστές και ο θετικισμός του 19ου αιώνα. Η κοινωνικο-οικονομική ανάλυση του καπιταλισμού, η μαρξιστική θεωρία για την ιστορία και την κοινωνία, η ιστορικότητα της γνώσης. Η έννοια του «κοινωνικού γεγονότος», η κοινωνιολογία της θρησκείας και οι συλλογικές παραστάσεις, ο κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας. Η έννοια του πολιτισμού στις κοινωνικές επιστήμες, η βεμπεριανή επιστημολογία, η σχέση της προτεσταντικής ηθικής με την ανάπτυξη του καπιταλισμού.

Σύγγραμμα: Μ. Αντωνοπούλου, *Οι Κλασικοί της Κοινωνιολογίας: Κοινωνική Θεωρία και Νεότερη Κοινωνία*. Αθήνα: Σαββάλας, 2008.

520141

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΥΠ

Διδάσκων: Καθηγήτρια Α. Αθανασίου

Περιγραφή: Το μάθημα έχει ως στόχο να αναπτύξουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τα απαραίτητα εργαλεία κριτικής αντίληψης για την εκτίμηση του κοινωνικού κόστους και των κοινωνικών επιπτώσεων που συνεπάγεται η κατά περίπτωση διαχείριση του *θεμελιώδους οικονομικού προβλήματος*, που αναφέρεται στη *διαδικασία του πώς μεριμνούμε για την υλική ευημερία της κοινωνίας*.

Περιλαμβάνει:

- ιστορική αναλυτική παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνίες διαχειρίζονται το οικονομικό πρόβλημα *πριν από τη διαμόρφωση της αγοράς* κατά την Αρχαιότητα (δουλεία) και το Μεσαίωνα (φεουδαρχία) έως και την εποχή του σύγχρονου *παγκοσμιοποιημένου καπιταλιστικού συστήματος*
- στοιχεία μικρο και μακροοικονομικής ανάλυσης με στόχο την κατανόηση των οικονομικών λειτουργιών του κράτους
- ζητήματα διαχείρισης των κρίσεων με παραδείγματα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής

Σύγγραμμα: Ken Ferguson, *Βασικές Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*. Εκδόσεις Κριτική, 2004

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος

520155 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (19ος- αρχές 20ου)**ΥΠ****Διδάσκουσα:** Επίκουρη Καθηγήτρια Ν. Μαρωνίτη

Περιγραφή: Από τα τέλη του 18ου αιώνα και τις αρχές του 19ου οι Ευρωπαίοι γνωρίζουν ένα καθεστώς αλληπάλληλων και ταχύρρυθμων μεταβολών στη βάση των οποίων βρίσκονται η διττή επανάσταση- βιομηχανική και γαλλική- και η συγκρότηση εθνικών κρατών. Οι θεμελιώδεις μετασχηματισμοί που παρατηρούνται ερμηνεύουν σε μεγάλο βαθμό τα μείζονα ιστορικά φαινόμενα που βιώνουν οι ευρωπαϊκοί κοινωνίες ακόμη και μέχρι σήμερα. Σκοπός του μαθήματος είναι η συγκριτική προσέγγιση των σημαντικότερων μετασχηματισμών που δρομολογήθηκαν σε διαφορετικούς χρόνους και ρυθμούς, καθώς και ο επαναπροσδιορισμός της ίδιας της «έννοιας της Ευρώπης» με άξονα βασικές τομές της μακράς αυτής διάρκειας (1770-1915). Ειδικότερα, θα συζητηθούν θέματα, όπως: η βιομηχανική επανάσταση, η γαλλική επανάσταση και οι ναπολεόντειοι χρόνοι, η οικοδόμηση εθνικών κρατών, τα επαναστατικά ρεύματα του πρώτου μισού του 19ου αιώνα, η διαμόρφωση και ενδυνάμωση του διακρατικού συστήματος, οι διαδικασίες φιλελευθεροποίησης και εκδημοκρατισμού, η σύγκρουση των ευρωπαϊκών εθνικισμών και ο Μεγάλος Πόλεμος.

Συγγράμματα (εναλλακτικά):

E. M. Burns, *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Ο Δυτικός Πολιτισμός: Νεότεροι Χρόνοι*, (μτφρ. Τ. Δαρβέρης). Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2006 (δ' έκδοση).

S. Berstein και P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών 1815-1919*, τ. 2, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1977.

Στο μάθημα θα μοιραστούν ενδεικτική βιβλιογραφία και οι θεματικοί άξονες γύρω από τους οποίους θα διαμορφωθούν οι παραδόσεις.

Α΄ ΕΤΟΣ ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (ΥΠ)****520011 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ II ΥΠ ΠΡ
(Προαπαιτούμενο για τα μαθήματα ΕΠ Γ΄ & Δ΄ Έτους)****Διδάσκων:** Λέκτορας Π. Γέρος

Περιγραφή: Εισαγωγή στις μορφές και θεωρίες της κοινωνικής οργάνωσης. Η εφαρμογή τους για την ανάλυση των θεσμών στις «απλές» μικρής κλίμακας κοινωνίες καθώς και η συγκριτική προσέγγιση θεσμών όπως η συγγένεια, ο γάμος, η οικογένεια, η μεταβίβαση της περιουσίας, η εντοπιότητα, οι οικονομικοί-πολιτικοί θεσμοί και τα συστήματα αναπαράστασης (θρησκεία, μαγεία, τελετουργία, μύθος) στις σύγχρονες κοινωνίες «δυτικού τύπου».

Συγγράμματα: J. Hendry, *Οι Κόσμοι που Μοιραζόμαστε*. Εκδόσεις Κριτική, 2011.

520028   **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ**   **ΥΠ ΠΡ**
(Προαπαιτούμενο για τα μαθήματα ΕΠ Γ΄ & Δ΄ Έτους)

Διδάσκων: Καθηγητής Γ. Μακρής

Περιγραφή: Το μάθημα επικεντρώνεται στα παρακάτω κεντρικής σημασίας θέματα: Η επίδραση του Διαφωτισμού στη γένεση της ανθρωπολογικής επιστήμης. Η Δύση ως πολιτισμική κατασκευή. Η κατασκευή της ετερότητας. Αποικιοκρατία και εξελικτισμός. Ο πολιτισμικός σχετικισμός του Boas και η δημιουργία της Αμερικάνικης Σχολής. Οι μαθητές του Boas και η Σχολή του *Culture and Personality* (Πολιτισμός και Προσωπικότητα): Sapir, Benedict, Mead. Ο λειτουργισμός του Malinowski. Ο δομολειτουργισμός του Radcliffe - Brown. Η ιστορική-λειτουργιστική προσέγγιση του Evans-Pritchard. Τα βασικά στοιχεία των θεωριών του Edmund Leach και Max Gluckman.

Σύγγραμμα: A. Kuper, *Ανθρωπολογία και Ανθρωπολόγοι: Η Σύγχρονη Βρετανική Σχολή*. Αθήνα: Καστανιώτης, 1994.

520057   **ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ**   **ΥΠ**

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Τσιμουρής

Περιγραφή: Παρουσίαση των ανθρωπολογικών και κοινωνικών ερευνών στον μεσογειακό χώρο και ανάλυση τους μέσα από τη 'μεγάλη διάρκεια' των δικτύων και των πολιτισμών της περιοχής (ιστορικότητα). Η οικογένεια, το νοικοκυριό, το χωριό και η κοινότητα. Ο κόσμος των γυναικών και ο κόσμος των ανδρών. Μορφές πολιτικής εκπροσώπησης, μορφές της συγγένειας, το πελατειακό φαινόμενο. Το μεσογειακό οικοσύστημα και οι μορφές οργάνωσης της εργασίας, της οικογένειας και της συγγένειας. Ανάλυση και αποδόμηση των εννοιών "τιμή και ντροπή". Παρουσίαση της μεγάλης και της μικρής παράδοσης στη μελέτη της θρησκείας και της τελετουργίας. Κοινωνία, κράτος και μορφές πολιτικής αντιπροσώπευσης και ενσωμάτωσης.

Σημειώσεις: Ναι

Συγγράμματα: F. Braudel, *Η Μεσόγειος*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1990.

520142 ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ (19ος αιώνας) **ΥΠ**

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια, Νίκη Μαρωνίτη

Περιγραφή: Πολλά στοιχεία από εκείνα που εξακολουθούν να ορίζουν το παρόν της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας σχετίζονται, λιγότερο ή περισσότερο άμεσα, με τον τρόπο συγκρότησης του ελληνικού κράτους, καθώς και με τις γενικότερες μεταβολές που επήλθαν κατά την μακρά διάρκεια του 19ου αιώνα. Το μάθημα αποβλέπει στην κατανόηση των σημαντικότερων φαινομένων, διεργασιών και εξελίξεων που προσδιόρισαν την πορεία της νεοελληνικής κοινωνίας, από την εποχή της κυφορίας του Αγώνα και μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα. Ειδικότερα το μάθημα εστιάζει σε μείζονα ζητήματα της νεοελληνικής ιστορίας: οθωμανική κληρονομιά, πολιτική και συγκρότηση κράτους, πελατειακές σχέσεις, εθνική ιδεολογία και ταυτότητα, κομματικά συστήματα, ρόλος της ομογένειας, σχέσεις Κράτους και

Εκκλησίας, οικονομικά ζητήματα, ιδεολογικά ρεύματα. Η συγκριτική μελέτη του ελληνικού «παραδείγματος»- είτε με βάση το βαλκανικό πλαίσιο, είτε με βάση το ευρύτερο ευρωπαϊκό- γονιμοποιεί τα ερεθίσματα και εμπλουτίζει την προσέγγιση των σύνθετων ιστορικών φαινομένων που καθόρισαν τις διαδικασίες συγκρότησης, θεμελίωσης και κρίσης του ελληνικού κράτους.

Συγγράμματα (εναλλακτικά):

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2014 (όγδοη έκδοση αναθεωρημένη και συμπληρωμένη έκδοση)

Κ. Κωστής, *‘Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας’. Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18ος-21ος αιώνας*, Αθήνα: Πόλις, 2013

Στο μάθημα θα μοιραστούν ενδεικτική βιβλιογραφία και οι θεματικοί άξονες γύρω από τους οποίους θα διαμορφωθούν οι παραδόσεις.

520195 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΠΗΓΩΝ **ΥΠ**

Διδάσκουσα: Δρ. Χ. Κανάκη

Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι η διδασκαλία αποτελεσματικών στρατηγικών αναζήτησης και πρόσβασης της επιστημονικής πληροφορίας σε έντυπο και ψηφιακό περιβάλλον, καθώς και η μύηση στους κανόνες θεμιτής και ορθής χρήσης της στο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος αναπτύσσονται οι σύγχρονες προσεγγίσεις για την ενεργό - συμμετοχική μάθηση και την καλλιέργεια κριτικής ανάγνωσης των επιστημονικών πηγών ως βασικές διεργασίες οικοδόμησης γνώσης. Στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνονται ασκήσεις αναζήτησης, εντοπισμού και αξιολόγησης πληροφοριακών πηγών με παραδείγματα από επιμέρους τομείς ενδιαφέροντος της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Περιλαμβάνονται επίσης ασκήσεις συγγραφής και ορθής χρήσης των πηγών με βάση τα διεθνή πρότυπα βιβλιογραφικών αναφορών και παραπομπών.

Σημειώσεις: Ναι

Συγγράμματα: Κανάκη Χριστίνα, 2015, *Πληροφοριακή Παιδεία*, Αθήνα, Εκδ. Κλειδάριθμος.

Ζαφειρόπουλος Κώστας, 2015, *Πώς Γίνεται μια Επιστημονική Εργασία;*, Αθήνα, Κριτική.

Β΄ ΕΤΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (ΥΠ)

520031 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ

ΥΠ

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ειρ. Τουνταςάκη

Περιγραφή: Το μάθημα επικεντρώνεται στα θεωρητικά σχήματα, τις βασικές αρχές και τις εργαλειακές έννοιες που διαμόρφωσαν οι ανθρωπολόγοι από τα μέσα του 19ου μέχρι και σήμερα αναφορικά με τη μελέτη της οικογενειακής και συγγενειακής οργάνωσης. Εξετάζονται οι λεγόμενες κλασικές θεωρητικές προσεγγίσεις που αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως δομική αρχή συγκρότησης των ανθρώπινων κοινωνιών. Μέσα από τη συγκριτική αντιπαράθεση της δομολειτουργικής θεωρίας της καταγωγής προς τη δομιστική θεωρία της επιγαμίας αναδεικνύονται τόσο οι σημαντικές διαφορές όσο και τα σημεία όπου και οι δύο αυτές γραμμές σκέψης φαίνεται να συγκλίνουν.

Εστιάζοντας στα διαφορετικά κατά εθνική σχολή θεωρητικά μονοπάτια που ακολούθησε η ανθρωπολογία της συγγένειας μετά την αναστροφή της προς τη μελέτη των δυτικών κοινωνιών, η έμφαση μεταφέρεται στις σύγχρονες προσεγγίσεις οι οποίες επικεντρώνονται στην ανάλυση των πρακτικών και συμβολικών λειτουργιών των συγγενειακών σχέσεων, στην ατομική δράση και τις στρατηγικές που τα υποκείμενα ενεργοποιούν σε συνάρτηση με τις τοπικές νοηματοδοτήσεις της συγγένειας. Η θεωρία της πρακτικής, η συμβολική προσέγγιση και η φεμινιστική κριτική, αμφισβητώντας και ανατρέποντας τις «κλασικές» θεωρήσεις της συγγένειας, σηματοδότησαν τη μετατόπιση από την περιγραφή των συγγενειακών συστημάτων των διαφόρων κοινωνιών στην ανάλυση των ημικών πολιτισμικών κατασκευών και τη διερεύνηση των ποικίλων νοημάτων που οι σεξουαλικές διαφορές, η ανθρώπινη αναπαραγωγή και η συγγένεια προσλαμβάνουν στα διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Ιδιαίτερη ενότητα θα αποτελέσει η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών Αναπαραγωγής στην αναζωπύρωση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος για τη συγγένεια και τη συγκρότηση των επονομαζόμενων «μελετών της νέας συγγένειας».

Σύγγραμμα:

Ειρ. Τουνταςάκη, *Ανθρωπολογικές θεωρήσεις της Συγγένειας κατά τον 20ο αιώνα*. Αθήνα: Πατάκης, 2011.

520032 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠ

Διδάσκων: Καθηγητής Γ. Μακρής

Περιγραφή: Στο μάθημα θα αναλυθούν βασικές έννοιες και ορισμοί της Ανθρωπολογίας της Θρησκείας και των Συμβολικών Συστημάτων. Έπειτα από σύντομη αναφορά στις σημαντικότερες πρώιμες και νεώτερες θεωρίες περί θρησκείας και μαγείας παρουσιάζονται τα παρακάτω ζητήματα: ορθολογισμός και θρησκεία, θρησκεία και πολιτική, φύλο και ιερό, σχέσεις θρησκείας, πολιτισμού και περιβάλλοντος έτσι όπως εμφανίζονται σε κοσμολογικά σχήματα και σε ιθαγενείς μυθολογίες, θεωρίες συμβολισμού και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της τελετουργίας, σαμανισμός, μαγεία και λατρείες της νέας εποχής, ατομικισμός, εκκλησία και πίστη, θρησκεία και νεωτερικότητα, θρησκεία και εκκοσμικευση, ανθρωπολογική ανάγνωση των «νέων» θρησκευτικών κινημάτων, προσπάθειες «επαναπροσδιορισμού» μιας ανθρωπολογίας του κοσμικού.

Σύγγραμμα: Tambiah, Stanley Jeyaraja (2014 [1990]). *Μαγεία, Επιστήμη, Θρησκεία και το Φάσμα της Ορθολογικότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις ΗΡΙΔΑΝΟΣ.

520046

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΥΠ

Διδάσκων: Ερευνητής Γ' Μιχάλης Πέτρου

Περιγραφή: Το μάθημα πραγματεύεται τα βασικά ζητήματα που απασχολούν τον υπο-κλάδο εκείνον της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ο οποίος εξετάζει τον τρόπο οργάνωσης και πρόσληψης των οικονομικών φαινομένων, αρχικά σε μη-δυτικές κοινωνίες και στη συνέχεια και στις οικονομίες που συνιστούν την καρδιά του καπιταλιστικού συστήματος. Θα παρουσιαστούν σε μια ιστορική προοπτική παλαιότερες και νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και εθνογραφικά παραδείγματα αναφορικά με τις διαφορετικές σημασίες που προσλαμβάνουν η «παραγωγή», η «ανταλλαγή» και η «κατανάλωση» σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Θα εξεταστεί επίσης η διαχρονικά αμφίσημη σχέση ανάμεσα στην Οικονομική Ανθρωπολογία και τον επιστημονικό εκείνο κλάδο που θεωρείται κατεξοχήν αρμόδιος για τη μελέτη της οικονομίας, την Οικονομική Επιστήμη. Θα συζητηθούν τέλος οι κοινωνικοοικονομικοί μετασχηματισμοί που συντελούνται τις τελευταίες δεκαετίες και οι ποικίλες μορφές που παίρνει στις μέρες μας η διασύνδεση του τοπικού με το παγκόσμιο και θα διερευνηθεί η προσφορά της ανθρωπολογίας στους κριτικούς προβληματισμούς που διατυπώνονται στις μέρες μας σχετικά με την «οικονομία της ελεύθερης αγοράς».

Συγγράμματα:

Richard Wilk & Lisa Cligget, 2010, *Οικονομία και Πολιτισμός*, Αθήνα, Κριτική.

Susana Narotzky, 2007, *Οικονομική Ανθρωπολογία. Νέοι Προσανατολισμοί*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class του πανεπιστημίου.

520047

ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΥΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Λ. Οικονόμου

Περιγραφή: Ο σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στην αστική ανθρωπολογία και στην αστική θεωρία και να τους εξοικειώσει με τις σύγχρονες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου. Στα ζητήματα που εξετάζονται περιλαμβάνονται: 1) η κλασική κοινωνική θεωρία για την πόλη (Μάρξ, Ντιρκέμ, Βέμπερ, Ζίμελ, Σχολή του Σικάγου) και η κριτική της στο φως της ανθρωπολογικής έρευνας, 2) η ανάπτυξη και η πολυμορφία των πόλεων στο χώρο και το χρόνο και ο ορισμός του αστισμού, 3) τα υποδείγματα εθνογραφικής μελέτης της πόλης και τα κυριότερα μεθοδολογικά εργαλεία για την προσέγγιση των σύγχρονων αστικών περιβαλλόντων, 4) οι κυριότερες σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις της πόλης (Μπέντζαμιν, Λεφέβρ, Φουκό) και τα αντίστοιχα ερευνητικά ζητήματα, και 5) η μελέτη της σύγχρονης αστικής γεωγραφίας και της κοινωνικής παραγωγής του αστικού χώρου.

Σύγγραμμα: Deborah Stevenson, *Πόλεις και Αστικοί Πολιτισμοί*. Αθήνα: Κριτική, 2000.

Άλλα Βοηθήματα: Σημειώσεις αναρτημένες στον Πάνδημο.

520059

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

ΥΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ε. Παπαγαρουφάλη

Προεπιλογή : (520003) Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία Ι

Περιγραφή: Παρουσιάζονται κριτικά οι κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες (ο εξελικτισμός, ο δομολειτουργισμός, ο δομισμός, ο μαρξισμός και οι πρώιμες συμβολικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις) προκειμένου να συσχετιστούν με τα νεότερα ρεύματα και τάσεις από τα μέσα του αιώνα και μετά. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ορολογία ή τις έννοιες-κλειδιά που χαρακτηρίζουν κάθε ένα από τα θεωρητικά ρεύματα, και καθορίζουν τους τρόπους με τους οποίους οι ανθρωπολόγοι ανιχνεύουν, αναλύουν και ερμηνεύουν τα κοινωνικά φαινόμενα. Στην ίδια λογική, εξετάζονται μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα οι μετα-δομιστικές προσεγγίσεις και τα σύγχρονα ρεύματα της κοινωνικής ανθρωπολογίας, όπως οι νεότερες συμβολικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις, οι φαινομενολογικές θεωρήσεις, η πολιτισμική κριτική, ο κονστρουκτιβισμός, οι θεωρίες της πρακτικής και η πειραματική-αναστοχαστική εθνογραφία. Εξετάζεται επίσης ο τρόπος με τον οποίο η ανθρωπολογία συνομιλεί με άλλους κλάδους, όπως η φιλοσοφία, η ιστορία, η ψυχανάλυση, ο φεμινισμός, η λογοτεχνική κριτική, οι εικαστικές τέχνες, το θέατρο, η μουσική και ο κινηματογράφος.

Σύγγραμμα:

Δ. Γκέφου-Μαδιανού (επιμ.), *Ανθρωπολογική Θεωρία και Εθνογραφία: Σύγχρονες Τάσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2011.

Β΄ ΕΤΟΣ ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (ΥΠ)

520049

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΥΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ουρ. Αστρινάκη

Περιγραφή: Το μάθημα διερευνά την ανάπτυξη του προβληματισμού της ανθρωπολογίας για τη σφαίρα του πολιτικού. Ξεκινώντας από τη μελέτη κοινωνιών χωρίς κράτος και ορατούς πολιτικούς θεσμούς, όπου το πολιτικό εντοπίζεται σε σφαίρες και δραστηριότητες εκ πρώτης όψεως μη πολιτικές (όπως η συγγένεια, οι τελετουργίες και η σφαίρα του ιερού), η πολιτική ανθρωπολογία έδειξε ότι το κράτος δεν είναι η μόνη μορφή πολιτικής οργάνωσης, συμβάλλοντας στην ευρύτερη συζήτηση για την έννοια και τον ορισμό του πολιτικού φαινομένου. Στο μάθημα αναλύονται οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις της πολιτικής ανθρωπολογίας και τα διαφορετικά αντικείμενα έρευνας που διαμορφώθηκαν στην ιστορική της πορεία. Επίσης αναλύονται οι ευρύτεροι πολιτικοί όροι που συνέβαλαν στην διαμόρφωση και τους μετασχηματισμούς της ίδιας της πολιτικής ανθρωπολογίας ως διακριτού πεδίου έρευνας της ανθρωπολογίας.

Σημειώσεις: Ναι

Σύγγραμμα: Ted C. Lewellen, *Πολιτική Ανθρωπολογία: Μια Εισαγωγή*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2009.

520084 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΥΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Τσιμουρής

Περιγραφή:

Η ανθρωπολογική συμβολή στη μελέτη της μετανάστευσης και η μετανάστευση ως αντικείμενο της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Μετανάστευση, παγκοσμιοποίηση και διεθνής οικονομική τάξη πραγμάτων. Μετανάστευση, έθνος, εθνότητα και τάξη. Μεταναστευτικά ρεύματα 19ος – 20ός αιώνας. Η Ελλάδα από χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρα υποδοχής, εκτιμήσεις και συμπεράσματα. Εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση. Παλιννόστηση. Πρακτικές συλλογικής αναπαράστασης στις χώρες υποδοχής. Εικόνες και αναπαραστάσεις του μετανάστη στον λαϊκό πολιτισμό. Η μετανάστευση στο ελληνικό λαϊκό τραγούδι. Μετανάστες, πρόσφυγες και ελληνική εθνική ταυτότητα. Μεταναστευτικές πολιτικές και πολιτικές ασύλου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα. Μετανάστευση, ξеноφοβία και ρατσισμός. Φύλο και μετανάστευση. Ο μετανάστης ως ξένος, άλλος στις χώρες υποδοχής. Μεταναστευτικές πρακτικές στις χώρες υποδοχής. Επικοινωνία, ανταλλαγές και διαδρομές ανάμεσα στους τόπους προέλευσης και στους τόπους υποδοχής. Διεθνική μετανάστευση, σύνορα, διασπορά και υβριδικές ταυτότητες.

Σύγγραμμα: Λίνα Βεντούρα, *Μετανάστευση και κοινωνικά σύνορα: Διαδικασίες αφομοίωσης, ενσωμάτωσης ή αποκλεισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος 2011.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος

520110 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΥΠ

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ειρ. Τουντασάκη

Περιγραφή: Κεντρικός άξονας του μαθήματος είναι η εκπαιδευτική διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας, τα πρότυπα και οι πρακτικές, δηλαδή, που τα σύγχρονα δυτικά κράτη ακολουθούν προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα ζητήματα τα οποία η πολυπολιτισμικότητα θέτει στο επίπεδο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σ' ένα πρώτο επίπεδο, η ιστορική σύνδεση των εκπαιδευτικών συστημάτων με τις ευρύτερες διαδικασίες διαμόρφωσης των εθνικών κρατών θα αποκαλύψει την ομογενοποιητική λειτουργία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, το χαρακτήρα του σχολείου ως ιδεολογικού μηχανισμού του κράτους και τη θεμελιακή συμβολή του μονοπολιτισμικού και μονογλωσσικού σχολείου στις διεργασίες συγκρότησης και αναπαραγωγής της εθνικής ταυτότητας. Στη συνέχεια, η ανάλυση των σύγχρονων κοινωνικοπολιτικών συνθηκών, οι οποίες καθορίζονται από τον πολλαπλασιασμό των ετεροτήτων και των διαφορών θα τεκμηριώσει την ανάγκη απομάκρυνσης από τους στόχους μιας «εθνικής διαπαιδαγώγησης» και τη στροφή προς την οργάνωση εναλλακτικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων που απορρίπτουν τις ιεραρχικές κατηγοριοποιήσεις και τις στερεοτυπικές προκαταλήψεις.

Μέσα από την κριτική προσέγγιση των μοντέλων που αρχικά εξέφρασαν την εκπαιδευτική πολιτική των ευρωπαϊκών κρατών απέναντι στην εθνοπολιτισμική

διαφορά και την ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού, θα διαφανούν οι παράγοντες που επέβαλαν τη μετατόπιση από το μοντέλο του «χωνευτηρίου» προς τη διαπολιτισμική προσέγγιση. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση, υπερβαίνοντας τις αγκυλώσεις της εθνοκεντρικής παιδαγωγικής πράξης και αναδεικνύοντας την έννοια του πολιτισμού σε σημαίνουσα κατηγορία για την ανάλυση και την ερμηνεία της μετανάστευσης και των κοινωνικών επιπτώσεών της, στηρίζεται στα δημοκρατικά ιδεώδη της ελευθερίας και της ισότητας και τείνει να καθιερωθεί ως κυρίαρχο «μέσο» για τη δημιουργία προϋποθέσεων συμμετρικής αλληλεπίδρασης των πολιτισμών. Ξεχωριστή ενότητα θα αποτελέσουν οι περιπτώσεις της «μειονοτικής» και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και θα συνδεθούν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Σύγγραμμα: Α. Ανδρούσου & Ν. Ασκούνη (επιμ.) 2009. *Πολιτισμική ετερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα. Προκλήσεις για την εκπαίδευση*. Αθήνα, Μεταίχμιο.

520182 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΟΤΙΣΜΟΥ **ΥΠ**

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής Α. Νοταράς

Περιγραφή: Το μάθημα επιχειρεί μια κριτική παρουσίαση των κυριότερων θεωριών για τον εθνικισμό και τον εθνοτισμό. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τους όρους έθνος, εθνικισμός, εθνοτικές ομάδες, εθνοτισμός, εθνοτική και εθνική ταυτότητα που αποτελούν εξαιρετικά χρήσιμα εργαλεία για την κατανόηση του σύγχρονου κόσμου. Οι παραπάνω έννοιες τοποθετούνται στο ιστορικό τους πλαίσιο και εξετάζονται υπό το πρίσμα της κλασσικής κοινωνικής θεωρίας και των σύγχρονων τάσεων της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται ενδεικτικά: α) το έθνος και οι εθνοτικές ομάδες ως, διακριτές μεταξύ τους, μορφές κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης με δυναμικό και «σχεσιακό» χαρακτήρα, β) η εθνική και η εθνοτική συλλογική ταυτότητα ως κοινωνικές κατασκευές, γ) η σχέση εθνικισμού και εθνοτισμού με τον πολιτισμό, δ) η σχέση του εθνοτισμού με τον εθνικισμό και η συζήτηση περί εθνοτικής βάσης του εθνικισμού. Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, κατά τη διάρκεια του μαθήματος παρουσιάζονται εθνογραφικά και ιστορικά παραδείγματα με έμφαση στο χώρο των Βαλκανίων και της πρώην ΕΣΣΔ.

Σύγγραμμα: Umut Özkirimli, *Θεωρίες του εθνικισμού: Μια κριτική προσέγγιση*.

Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2011.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class.

520060 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ **ΥΠ**

Διδάσκων: Καθηγητής Γ. Μακρής

Περιγραφή: Στο μάθημα εξετάζονται η θεωρία και οι μέθοδοι της εθνογραφικής έρευνας με έμφαση α) στην ιστορική ανάπτυξη της εθνογραφίας και β) στον τρόπο με τον οποίο η συλλογή των ανθρωπολογικών δεδομένων σχετίζεται με τη θεωρία και τη μεθοδολογία.

Το μάθημα αναφέρεται σε μεθοδολογικές και επιστημολογικές έννοιες και εργαλεία

της ανθρωπολογίας και εξετάζει ζητήματα όπως: η πολιτική και η πρακτική της επιτόπιας έρευνας· ο/η ανθρωπολόγος ως υποκείμενο και αντικείμενο της παρατήρησης: δι-υποκειμενικότητα και αναστοχαστική ανθρωπολογία· τα στάδια της ενσωμάτωσης κατά τη διαδικασία της επιτόπιας έρευνας και η διαδικασία εμβάπτισης στην ετερότητα· το ερώτημα της "ανθρωπολογίας οίκου", καθώς και ερευνητικά ζητήματα της εθνογραφικής έρευνας σε αναπτυγμένες κοινωνίες και αστικούς πληθυσμούς· η εθνογραφία ως κείμενο. Στο μάθημα συζητούνται επίσης μεθοδολογικά και επιστημολογικά ζητήματα που αφορούν τη συλλογή/κατασκευή και ανάλυση ερευνητικών 'δεδομένων'. Στις ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνονται επίσης συζητήσεις που αφορούν πρόσφατους μεθοδολογικούς προβληματισμούς (πχ. η επιτόπια έρευνα σε επικίνδυνο περιβάλλον, ο ρόλος των αισθήσεων και της προσωπικότητας του ερευνητή στο πεδίο της έρευνας κλπ)

Σύγγραμμα: Γκέφου-Μαδιανού, Δ. 2011. *Πολιτισμός και Εθνογραφία: Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική*. Σειρά «Ανθρωπολογικοί Ορίζοντες», Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη

Φάκελος διαθέσιμος στο:

<http://openeclass.panteion.gr/modules/document/index.php?course=TMH122&openDir=/56491f7bZQt7>

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) Γ' & Δ' ΕΤΟΥΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

520027   **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ**   **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520040   **ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**   **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια: Ε. Γιαλούρη

Περιγραφή: Ο κόσμος των πραγμάτων και των υλικών που παράγουν οι άνθρωποι αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των πολιτισμών τόσο του παρελθόντος όσο και του παρόντος. Αν και το ενδιαφέρον των ανθρωπολόγων για τον υλικό πολιτισμό είναι τόσο παλιό όσο και η ίδια η ανθρωπολογία, ο 'Υλικός Πολιτισμός' ως αυτοδύναμο πεδίο μελέτης αρχίζει να χαίρει μιας εντατικότερης και συστηματικότερης έρευνας

πολύ αργότερα. Από παθητικοί δείκτες κοινωνικών σχέσεων ή από τέχνηρα που απλώς εξυπηρετούν λειτουργικές ανάγκες, πρόσφατες μελέτες έχουν αναγνωρίσει στα πράγματα έναν πολύ πιο ενεργητικό και αποφασιστικό ρόλο στην κοινωνία. Τα πράγματα δεν εικονογραφούν απλώς την ανθρώπινη πράξη, αλλά μετέχουν αυτής και εμπλέκονται στην παραγωγή κοινωνικών πραγματικοτήτων και στη διαμόρφωση ανθρωπίνων συμπεριφορών και αξιών.

Στο συγκεκριμένο κύκλο μαθημάτων συζητούνται αναλυτικά θεωρίες και εθνογραφίες που έχουν αποτελέσει σταθμό στη διαμόρφωση του ερευνητικού πεδίου του Υλικού Πολιτισμού και συνδέονται με γενικότερες φιλοσοφικές αναζητήσεις οι οποίες πραγματεύονται την σχέση μας με την ύλη, καθώς και τα όρια ανάμεσα στα υποκείμενα και τα αντικείμενα.

Σύγγραμμα: Ε. Γιαλούρη (επιμ.), *Υλικός Πολιτισμός. Η Ανθρωπολογία στη Χώρα των Πραγμάτων*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

520063 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520064 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΣΛΑΜΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ **ΕΠ**

Διδάσκων: Καθηγητής Γ. Μακρής

Περιγραφή: Το μάθημα θα εξετάσει θέματα που αναφέρονται στην εμφάνιση και εξάπλωση του Ισλάμ, και τις σχέσεις Ισλάμ και Ευρώπης, όπως τα κοινωνιολογικά στερεότυπα και η αποικιοκρατία, ο ρόλος του Ισλάμ διεθνώς και ο τρόπος που βιώνεται από τις διάφορες ισλαμικές κοινωνίες, πώς το Ισλάμ επιδρά στη διαμόρφωση των πολιτικών και οικονομικών πλαισίων των υπό εξέταση κοινωνιών και πως διαμορφώνεται από αυτές. Θα περιλάβει θέματα όπως η μελέτη των θεσμών στις ισλαμικές κοινωνίες όπου το "παραδοσιακό" και το "μοντέρνο" αρθρώνονται μέσα από έναν ισλαμικό πολιτικό λόγο. Θα ασχοληθεί με ζητήματα όπως ο ισλαμισμός δίνοντας έμφαση στη μετά το 9/11 εποχή και στις τελευταίες πολιτικές εξελίξεις που επέφερε η επονομαζόμενη «Αραβική Άνοιξη». Το κάθε θεωρητικό ζήτημα θα εξετάζεται σε συγκεκριμένο εθνογραφικό πλαίσιο.

Σύγγραμμα: Γ. Μακρής, *Ισλάμ: Πεποιθήσεις, Πρακτικές και Τάσεις*. Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.

520083 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520103 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ **ΕΠ**

Διδάσκων/ουσα: Το μάθημα θα διδαχθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού»

Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση των ιδιαίτερων μορφών εξουσίας και γνώσης που εμπλέκονται στην κοινωνική και πολιτισμική οριοθέτηση της «υγείας» και της «ασθένειας». Έμφαση δίνεται στην κοινωνική και πολιτισμική μορφοποίηση της ιατρικής γνώσης και πράξης σε διαφορετικά ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.

520106

**ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ANTHROPOLOGY OF TOURISM**

ΕΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Τσιμουρής

The course is designed to give an overview and critical assessment of the developing field of tourism study in anthropology. It aims to engage the student in the debates of anthropology of tourism concerning the connections of modern travel with the pilgrimages of the past, identity issues, the meeting of 'hosts' and 'guests', the impacts of tourism on destination societies and the overlapping among tourism and anthropology practice. Tourism is explored as one of the world's largest industries in the context of modern developments in technology, the media and the electronic advertising. Tourist activity is investigated as a leisure time closely associated with consumption, issues of style and identity formation. We examine the multiple types of tourism, adventurous, recreational, cultural, religious and environmental. We also explore the transformation of tourism in the post-war period and we consider issues of tourist policies with a special focus on sustainable tourism development.

Συγγράμματα:

Μουτάφη, Β., *Ερευνες για τον Τουρισμό στην Ελλάδα & Κύπρο: Μια ανθρωπολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Προπομπός, 2002.

Νικολακάκης, Μ., *Μοντέρνα Κίρκη: Τουρισμός και ελληνική κοινωνία στην περίοδο 1950 - 1974*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2017.

Άλλα βοηθήματα: Φάκελος.

520109 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠ

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής Α. Νοταράς

Περιγραφή: Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες που βρίσκονται σε εσωτερική συνάφεια. Η πρώτη ενότητα αποτελεί κριτική παρουσίαση των εννοιών «κοινότητα» και «ταυτότητα». Η έννοια «κοινότητα» προσεγγίζεται τόσο στη ιστορική της διάσταση και σε αντιπαραβολή με την έννοια «κοινωνία», όσο και στις σύγχρονες, πλουραλιστικές εκδοχές της. Επίσης, εξετάζεται η διαδικασία κοινωνικής και πολιτισμικής συγκρότησης της «ταυτότητας» και οι εσωτερικές σε αυτήν αλληλεπιδράσεις μεταξύ ομοιότητας και διαφοράς, συλλογικού και ατομικού, ετεροπροσδιορισμού και αυτοπροσδιορισμού. Γίνεται αναφορά στη συγκρότηση του «υποκειμένου» και στις πολλαπλές εκφάνσεις του (έμφυλη, εθνοτική, ιδεολογική, ταξική κλπ.). Το δεύτερο μέρος του μαθήματος φωτίζει κάποιες διαστάσεις της σύγχρονης παγκοσμιοποιητικής διαδικασίας (μετανάστευση, διαπερατότητα των εθνικών συνόρων, αυξημένος ρόλος του διεθνικού κεφαλαίου και των υπερεθνικών

οργανισμών) και ιδιαίτερα το φαινόμενο που αποκαλούμε πολλαπλασιασμό των ταυτοτήτων ή πολιτική της ταυτότητας και της διαφοράς. Εξετάζεται το λεγόμενο «παράδοξο της πολυπολιτισμικότητας», η δύσκολη ισορροπία μεταξύ ισότητας και διαφοράς, οικουμενικότητας και μερικότητας, κοινοτισμού και φιλελευθερισμού, ενώ παρουσιάζονται και κάποιες προσεγγίσεις που επιχειρούν να υπερβούν δημιουργικά τα παραπάνω δίπολα.

Σύγγραμμα: Jenkins, R., *Κοινωνική Ταυτότητα*. Αθήνα: Σαββάλας, 2007.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class.

520135 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠ ΕΝΩΣΗΣ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520138 ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ε. Παπαγαρουφάλη

Περιγραφή: Εξετάζονται η λεγόμενη ‘συμβολική ανθρωπολογία’ και ο δομολεειτουργικός χαρακτήρας της, καθώς και η σχέση της με την ‘ερμηνευτική ανθρωπολογία’ στην παραγωγή εθνογραφικής γνώσης. Αναλύονται οι έννοιες ‘σημείο’ και ‘σύμβολο’, ‘σημαίνουν’ και ‘σημαινόμενο’, ‘μετωνυμία’ και ‘μεταφορά’. Συζητιούνται οι αναθεωρήσεις και κριτικές στη συμβολική ανθρωπολογία, οι θεωρίες της ‘κοινωνικής κατασκευής’ και της ‘πρακτικής’. Μεταδομισμός, παραστασιακή επιτέλεση και επιτελεστικότητα.

Σύγγραμμα: Ε. Παπαγαρουφάλη, *Ήπια διπλωματία. Διεθνικές αδελφοποιήσεις και ειρηνιστικές πρακτικές στη σύγχρονη Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2013.

520139 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Λ. Οικονόμου

Περιγραφή : Το “λαϊκό” είναι μια διαφιλονικούμενη έννοια που έχει προσλάβει στο παρελθόν και εξακολουθεί να έχει ποικίλα και αντικρουόμενα νοήματα. Το πρώτο μέρος του μαθήματος επιδιώκει να διασαφηνίσει αυτή τη πολλαπλότητα και τη σύγχυση και εξετάζει τις διαφορετικές νοηματοδοτήσεις του λαϊκού πολιτισμού στις κοινωνικές επιστήμες και το δημόσιο λόγο των νεωτερικών κοινωνιών, και τους τρόπους με τους οποίους κατανοείται και μελετάται στη σύγχρονη ανθρωπολογία. Το μάθημα εστιάζεται στη συνέχεια στο ελληνικό “λαϊκό” τραγούδι και (Α) παρουσιάζει και αναλύει τις σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των μουσικών πρακτικών και πολιτισμών και ορισμένα από τα θεωρητικά εργαλεία που έχουν επινοηθεί για την κατανόηση και την ερμηνεία τους και (Β) εξετάζει διαφορετικές όψεις της ιστορίας, του πολιτισμού και των συμβολικών αναπαραστάσεων του λαϊκού τραγουδιού και αναδεικνύει τη σημασία του στη διαμόρφωση του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού.

Σύγγραμμα: Λεωνίδας Οικονόμου, *Στέλιος Καζαντζίδης Τραύμα και Συμβολική Θεραπεία στο Λαϊκό Τραγούδι*, Αθήνα: Εκδ. Πατάκη, 2015.

Άλλα Βοηθήματα: Σημειώσεις αναρτημένες στον Πάνδημο.

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ουρ. Αστρινάκη

Περιγραφή: Στο μάθημα αναλύονται οι πρόσφατες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της λανθάνουσας και ανοικτής βίας στις σύγχρονες (δυτικές και μη δυτικές) κοινωνίες ως κοινωνικά πολιτισμικά, ιστορικά και πολιτικά φαινόμενα.

Εξετάζονται οι «παραδοσιακές» προσεγγίσεις της βίας από την κοινωνική Ανθρωπολογία (η βία ως διασάλευση της κοινωνικής ευταξίας [Durkheim] και ως εργαλείο για την εγκαθίδρυση και τη διατήρηση της εξουσίας [Weber]), καθώς και οι κυρίαρχες αντιλήψεις για τη βία στον λεγόμενο «πολιτισμένο κόσμο» (η βία ως ομοιόμορφο, άναρχο, άλογο και παράνομο φαινόμενο, που συνδέεται με την επιθετικότητα). Παρουσιάζονται εθνογραφικά παραδείγματα που αναλύουν πρακτικές βίας και βίαιες συγκρούσεις («ενδοκοινοτικής», «εθνοτικής», «έμφυλης», τελετουργικής κ. ά. βίας) σε διάφορες κοινωνίες. Τα παραδείγματα αυτά αναδεικνύουν την περίπλοκη σχέση της βίας με κεντρικές πολιτισμικές αξίες, αντιλήψεις και σύμβολα όπως επίσης και τη συνύφανσή της με την συγκρότηση των τοπικών ταυτοτήτων. Ταυτόχρονα υπογραμμίζουν τη συνάρθρωσή της με τις τοπικές ιστορίες, αλλά και την βαθύτατη εμπλοκή της στη συγκρότηση της έννοιας της εξουσίας και στην παραγωγή και αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων.

Σημειώσεις: Ναι

Σύγγραμμα: Slavoj Zizek, *Βία: Έξι λοξοί στοχασμοί*. Αθήνα: Εκδόσεις Scripta, 2010.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος

520145 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ: ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Τσιμουρής

Περιγραφή: Το μάθημα έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τις αρχές της κριτικής παιδαγωγικής που συνδέει τη γνώση με την εξουσία και την ικανότητα προβληματοποίησης της γνώσης κατά τη διάρκεια της παιδαγωγικής πρακτικής. Σύμφωνα με τον προσανατολισμό της κριτικής παιδαγωγικής, το μάθημα θέτει στο κέντρο της δράσης τον φοιτητή και τις μαθησιακές, κοινωνικές και υπαρξιακές του ανάγκες, επιδιώκει να αναδείξει μορφές διδασκαλίας που σχετίζονται με τη δικαιοσύνη και την οικοδόμηση πολιτικής συνείδησης μεταξύ των διδασκομένων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η διδακτική πράξη δεν θεωρείται απλή τεχνική αλλά ως πράξη που διερευνά και διερωτάται διαρκώς *γι' αυτό που διδάσκεται, γιατί διδάσκεται, πώς διδάσκεται* και εστιάζει στη σχέση ανάμεσα στους μαθητές και τους δασκάλους. Μετά τον Paulo Freire, η μαθησιακή δραστηριότητα και ο αγώνας κατά του αναλφαβητισμού θεωρούνται ως μια ιδεολογικοπολιτική διαδικασία κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στη συνεργασία με τους μαθητές τους και πρέπει να έχουν ενεργό ρόλο σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Η κριτική μάθηση, η συνεργασία, η βιωματική μάθηση, οι κοινότητες μάθησης, η μάθηση στο πεδίο, η επίλυση προβλήματος, η καινοτομία και η σύνδεση με την κοινωνία είναι από τις βασικές έννοιες και πρακτικές που αναπτύσσονται στο μάθημα καθώς

αντιμετωπίζονται ως προϋποθέσεις διδασκαλίας της ανθρωπολογικής θεωρίας και πρακτικής

Συγγράμματα:

Γούναρη, Π. & Γρόλλιος Γ. (επιμ.), *Κριτική Παιδαγωγική*. Αθήνα: Gutenberg, 2010.

Gundara, J. & Jacobs, S. *Διαπολιτισμική Ευρώπη: Διαφορετικότητα και κοινωνική πολιτική*. Αθήνα: Πεδίο, 2000.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος

520149 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Γιαλούρη

Περιγραφή: Συνηθίζουμε να θεωρούμε το χώρο ως μια αφηρημένη διάσταση μέσα στην οποία λαμβάνουν χώρα οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Το μάθημα αντίθετα προβάλλει την έννοια του χώρου ως ενεργά εμπλεκόμενου στην ανθρώπινη δραστηριότητα και εμπειρία. Ο χώρος δεν είναι μόνο κοινωνικά και πολιτισμικά παραγόμενος, αλλά είναι παράλληλα καθοριστικός στη διαμόρφωση ανθρώπινων δραστηριοτήτων και κοινωνικών σχέσεων. Στο μάθημα γίνεται αναδρομή σε ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου, από παλαιότερες θετικιστικές, λειτουργιστικές και δομιστικές, έως πιο πρόσφατες που αναδεικνύουν την πολιτική διάσταση του χώρου και τον προσεγγίζουν υπό το πρίσμα της θεωρίας της πρακτικής και της φαινομενολογίας. Μέσα από ποικίλες εθνογραφικές μελέτες εξετάζονται διαφορετικές εμπειρίες του χώρου που δεν έχουν απαραίτητα σχέση με ένα δυτικό τρόπο ζωής και σκέψης. Ακόμη εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους ο χώρος εμπλέκεται σε ζητήματα ταυτότητας, γίνεται αντικείμενο διεκδίκησης και μετατρέπεται σε πεδίο διαπραγμάτευσης εξουσίας. Τέλος διερευνώνται οι σημασίες του χώρου σε μια εποχή που συνεχή ρεύματα ανθρώπων, πληροφοριών, ιδεών και εμπορευμάτων υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και δεν ταυτίζονται πλέον με ένα μοναδικό χώρο προέλευσης.

Σύγγραμμα: Γιαννακόπουλος, Κ. και Γ. Γιαννιτσιώτης (επιμ.), 2010.

Αμφισβητούμενοι χώροι. Χωρικές προσεγγίσεις του πολιτισμού. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

520150 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΕΠ

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής Α. Νοταράς

Περιγραφή: Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση και κριτική ανάλυση της έννοιας της Διασποράς μέσα από τη σύγχρονη θεωρητική συζήτηση και την παρουσίαση συγκεκριμένων ερευνητικών παραδειγμάτων από ελληνικές και άλλες διασπορικές κοινότητες. Πιο συγκεκριμένα, στο μάθημα εξετάζονται οι εξής θεματικές:

- Παλιές και νέες χρήσεις και συνυποδηλώσεις της έννοιας Διασπορά. Από τις ιστορικές διασπορές (Εβραϊκή, Αρμενική, Ελληνική) στις διασπορές την εποχή της παγκοσμιοποίησης.
- Κριτική παρουσίαση των κυριότερων θεωρητικών ρευμάτων για τη Διασπορά. Από

το ουσιοκρατικό στο αντι-ουσιοκρατικό παράδειγμα.

- Κοινωνική οργάνωση, διασπορικές στρατηγικές και διεθνικά δίκτυα. Ο εθνικισμός εξ' αποστάσεως.

- Διασπορική ταυτότητα και συλλογικές αναπαραστάσεις: Τόπος, μνήμη, πατρίδα.

- Από τη μετανάστευση στη διασπορά. Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις.

- Η Διασπορά και η διεθνικότητα (transnationalism) ως εναλλακτικά προς το εθνικό κράτος υποδείγματα κοινωνικής οργάνωσης, συλλογικής ταύτισης και πολιτισμικής έκφρασης στην ύστερη νεωτερικότητα.

Σύγγραμμα: Στεφάν Ντυφουά, *Η διασπορά*, Αθήνα, Νήσος, 2010.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class.

520160 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΑΛΛΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Α. Αγγελίδου

Περιγραφή: Στο παρόν μάθημα εξετάζονται οι ανθρωπολογικές μελέτες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και αναζητούνται οι τρόποι με τους οποίους οι παραπάνω μελέτες συνέβαλαν τόσο στην κατανόηση των κοινωνιών της ΝΑΕ όσο και στην αποδόμηση των ουσιοκρατικών στερεότυπων σχετικά με αυτές. Το μάθημα έχει ως αφετηρία την κριτική εξέταση του όρου «Βαλκάνια» ως γεωγραφική κατηγορία και ως πολιτική έννοια και την εισαγωγή στην έννοια του «βαλκανισμού». Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στις πρώτες ανθρωπολογικές μελέτες της ΝΑΕ πριν και μετά τον Β'ΠΠ, όταν οι βαλκανικές αγροτικές κοινωνίες αρχίζουν να αποτελούν αντικείμενο ενδιαφέροντος για τους δυτικούς ερευνητές κάτω από τα δομολειτουργιστικά παραδείγματα της μεσογειακής ανθρωπολογίας και των μελετών κοινότητας. Επίσης διερευνώνται οι ιδιαίτερες συνθήκες που δημιούργησε για την εθνογραφική έρευνα ο Ψυχρός πόλεμος, η ανάπτυξη των τοπικών επιστημολογικών παραδειγμάτων (λαογραφία, εθνολογία, εθνογραφία) κατά τη σοσιαλιστική περίοδο, καθώς και οι σχέσεις μεταξύ γηγενών και ξένων ανθρωπολόγων. Τέλος, μέσα από σειρά πρόσφατων εθνογραφικών παραδειγμάτων, αναλύονται οι βασικότερες θεματικές που απασχόλησαν τους ανθρωπολόγους τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια, οπότε και το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τις κοινωνίες της ΝΑΕ αυξήθηκε σημαντικά: συγκρότηση εθνικών και εθνοτικών ταυτοτήτων, μετανάστευση, σύνορα, πολιτικές διαχείρισης της μνήμης και το Ισλάμ στα Βαλκάνια. Το μάθημα συμπληρώνουν οι προβολές του ντοκιμαντέρ της Adela Peeva “Whose is this song” και του εθνογραφικού φιλμ της Tone Bringa “We are all neighbours”.

Σύγγραμμα: Μαρκ Μαζάουερ, 2001, *Τα Βαλκάνια*, Αθήνα, Πατάκης.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class του πανεπιστημίου.

520170 ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΠ

Διδάσκουσα: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ειρ. Τουνταςάκη

Περιγραφή: Από τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα, η ιατρικά υποβοηθούμενη

αναπαραγωγή μετατοπίζοντας τα βιολογικά δεδομένα στο επίπεδο της τεχνητότητας ανέτρεψε τις κατεστημένες πεποιθήσεις αναφορικά με ορισμένα κυρίαρχα δίπολα: φύση/πολιτισμός, σεξουαλικότητα/αναπαραγωγή, δώρο/εμπόρευμα, τοπικό/παγκόσμιο, ανθρώπινο/μη ανθρώπινο.

Οι βιοτεχνολογικές καινοτομίες επιτρέποντας την αποσεξουαλικοποίηση της τεκνοποίησης, την αποσωματοποίηση της σύλληψης, τον κατακερματισμό της μητρότητας, την αποσύνδεση της τεκνοποίησης ακόμα και από την ίδια τη ζωή, και τον διαχωρισμό μεταξύ αναπαραγωγής και συγγένειας, δεν δημιουργούν μόνο νέα πρόσωπα αλλά «γεννούν» και νέες σχέσεις ενώ επιφέρουν σημαντικές μετατοπίσεις στις εννοιολογήσεις της γονεϊκότητας και της οικογενειακότητας. Διαταράσσοντας τις αντιλήψεις για το τι σημαίνει «φυσικός» δεσμός, θέτουν υπό αμφισβήτηση τις θεμελιακές ιδεολογικές προδιαγραφές της βιογενετικής συγγένειας και επιβάλλουν νέους τρόπους νοηματοδότησης της συγγένειας και πρόσληψης των συγγενειακών σχέσεων.

Ωστόσο, οι ιατρικές αναπαραγωγικές τεχνολογίες δεν προκαλούν μεταστροφές και αναθεωρήσεις μόνο στη δυτική έννοια της συγγένειας αλλά κλονίζουν και επιστημολογικές παραδοχές της δυτικής κοινωνικής θεωρίας. Στο μάθημα θα αναλύσουμε τις σύγχρονες ανθρωπολογικές θεωρήσεις, οι οποίες, αμφισβητώντας ότι η βιολογία σε οικουμενικό επίπεδο αποτελεί την υλική βάση για τις συγγενειακές υπερδομές, ασκούν κριτική στις ουσιοκρατικές εννοιολογήσεις της συγγενειακότητας και κάνουν λόγο για ένα πλουραλιστικό σύστημα συγγένειας. Ένα σύστημα στο οποίο οι συγγενειακοί δεσμοί μπορεί να προκύπτουν μέσα από τη συναρμογή διαφορετικών ιδιωμάτων, όπως η βιογενετική ουσία, η στοργή, η νομοθεσία, η αγάπη.

Με αφετηριακό σημείο εθνογραφικές έρευνες θα παρακολουθήσουμε πώς βιώνεται η υπογονιμότητα και η χρήση των αναπαραγωγικών τεχνολογιών σε συνάρτηση με τις θρησκευτικές αντιλήψεις, τις κρατικές πολιτικές και τις νομοθετικές κατασκευές σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Σύγγραμμα: Ειρ. Τουντασάκη, *‘Το παιδί που μεγαλώνει μέσα σου θα πάρει και από σένα’*: Δωρεά ωαρίων, μητρότητα και συγγένεια. Αθήνα, Πατάκης, 2015.

520175 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΠ

Διδάσκων: Πανεπιστημιακός Υπότροφος Δρ. Λεάνδρος Κυριακόπουλος

Περιγραφή: Στόχος του μαθήματος είναι η θεωρητική ανάλυση όψεων του οπτικού πολιτισμού και της εθνογραφικής αναπαράστασης. Αναλύονται ζητήματα που αφορούν τις κοινωνικές και πολιτισμικές πρακτικές του θεάματος, της θέασης, της εικόνας, της όψης, της όρασης και του βλέμματος. Το μάθημα ερευνά τους τρόπους που οι οπτικές και άλλες μιντιακές τεχνολογίες χρησιμοποιούνται στην εθνογραφική έρευνα, καθώς και τις σύγχρονες θεωρητικές αναζητήσεις που αφορούν κοινωνικά φαινόμενα του οπτικού.

Σύγγραμμα: Sontag Susan, 1993. *Περί Φωτογραφίας*. Αθήνα: Φωτογράφος.

Άλλα βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class.

520177 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Νίκη Μαρωνίτη

Περιγραφή: Στόχος του μαθήματος είναι να παρακολουθήσει και να ερμηνεύσει τα σύνθετα και αλληλοεξαρτώμενα, καίρια φαινόμενα που προσδιόρισαν τον «σύντομο» ευρωπαϊκό εικοστό αιώνα: τις εκβολές του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου στην μεσοπολεμική περίοδο (όπως την άνοδο και πτώση της δημοκρατίας, την κατάρρευση των τεσσάρων αυτοκρατοριών και την ανάδυση του ‘μειονοτικού ζητήματος’, την κρίση του καπιταλισμού, την κυριαρχία του κοινωνικού ευγονισμού, την ίδρυση των φασιστικών αυτοκρατοριών και τον μετασχηματισμό του κράτους), την «νέα τάξη του Χίτλερ- όπως αυτή συλλαμβάνεται και υλοποιείται στα χρόνια 1938-1945- τη βάνουση ειρήνη που έπεται του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου (μετατοπίσεις πληθυσμών, διαίρεση Γερμανίας, Ψυχρός Πόλεμος), τα μεταπολεμικά μοντέλα διακυβέρνησης που δοκιμάζονται σε Δυτική και Ανατολική Ευρώπη αντίστοιχα, τον ‘εξαμερικανισμό’ της Ευρώπης και παράλληλα τα κινήματα διαμαρτυρίας στην κοινωνία της ανάπτυξης, την κρίση του κοινωνικού συμβολαίου και την εμβέλεια του θατσερικού πειράματος, τέλος, την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων.

Σύγγραμμα: Mazower, Mark, *Σκοτεινή Ηπειρος. Ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας*, (μτφρ. Κουρεμένος Κώστας), Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2013 (5η).

Στο μάθημα θα μοιραστούν ενδεικτική βιβλιογραφία και οι θεματικοί άξονες στους οποίους θα βασιστούν οι παραδόσεις.

520181

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΕΠ

Διδάσκων: Λέκτορας Π. Γέρος

Περιγραφή: Το μάθημα αποτελεί μια επισκόπηση των πολιτισμικών πεποιθήσεων και πρακτικών και της κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης στις χώρες της Μέσης Ανατολής μέσα από παλαιότερες και πρόσφατες εθνογραφικές προσεγγίσεις. Ξεκινώντας από μια κριτική εξέταση της «Μέσης Ανατολής» ως γεωγραφικής/πολιτισμικής κατηγορίας, διερευνάται η ποικιλομορφία των τρόπων με τους οποίους οργανώνονται και νοηματοδοτούνται οι κοινωνικές σχέσεις μέσα σε συγκεκριμένα εθνογραφικά συμφραζόμενα.

Θεματικές: Οι διαδικασίες αστικοποίησης και οι συνακόλουθοι κοινωνικοί μετασχηματισμοί στις χώρες της Μέσης Ανατολής, ο αραβικός εθνικισμός και το Πολιτικό Ισλάμ, οι λειτουργιστικές προσεγγίσεις στην εθνογραφία της Μέσης Ανατολής, ο ρόλος του Ισλάμ στη κοινωνική και πολιτική ζωή της περιοχής, η σχέση του Ισλάμ με το φύλο, την κρατική εξουσία και την πολιτική κινητοποίηση, οι μουσουλμανικές και χριστιανικές μειονότητες στη Μέση Ανατολή.

Σύγγραμμα: Τσιμπιρίδου, Φωτεινή (επιμ.), *«Μουσουλμάνες της Ανατολής»:*

Αναπαραστάσεις, Πολιτισμικές Σημασίες και Πολιτικές. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2006.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος.

520186 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ, ΤΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Αθηνά Αθανασίου

Περιγραφή: Πώς και γιατί η μνήμη καθίσταται πεδίο κοινωνικής διαπραγμάτευσης και αντιδικίας; Με ποιους τρόπους η μνήμη ανακαλείται, αναπλάθεται,

αρχαιοθετείται, βιώνεται και «συμβαίνει» στο παρόν; Πώς εθνικοποιούνται η μνήμη, η αμνησία, η αμνηστία, η λήθη και το πένθος; Πώς το φύλο, η εθνική/εθνοτική θέση και άλλοι φορείς κοινωνικής ιεραρχίας ρυθμίζουν τι αξίζει να μνημονεύεται και τι όχι; Πώς μπορούμε να κατανοήσουμε την πρόσφατη έξαρση λόγων γύρω από τη σχέση της μνήμης με την τρωτότητα, την απώλεια και τη συμφιλίωση; Το μάθημα επικεντρώνεται στις κοινωνικές πρακτικές της συλλογικής τραυματικής μνήμης, ενώ θέτει και ζητήματα μαρτυρίας, κατάθεσης, πολιτικών του πένθους και «συγκινησιακών κοινοτήτων». Δίνεται έμφαση στις πρακτικές αντιπαράθεσης με τις εκάστοτε κυρίαρχες αφηγήσεις του «αξιομνημόνευτου». Εξετάζονται ιστορικές περιπτώσεις ετερόδοξης μνήμης σε συμφραζόμενα αποικιακής και μετααποικιακής βίας, πολέμων και εθνικών συγκρούσεων (π.χ. πρώην Γιουγκοσλαβία, Νότια Αφρική, Νοτιοανατολική Ασία, Κύπρος, Ισραήλ-Παλαιστίνη). Τέλος, εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τις μεθοδολογίες της ιστορίας ζωής, της προφορικής ιστορίας, της μαρτυρίας και της βιογραφικής αφήγησης.

Σύγγραμμα: Δήμητρα Μακρυνιώτη (επιμ.), *Περί Θανάτου: Η Πολιτική Διαχείριση της Θνητότητας*. Αθήνα: Νήσος 2008.

Άλλα Βοηθήματα: Κείμενα αναρτημένα στο e-class του σεμιναρίου.

520188 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ν. Κυριαζή

Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις σχετικά με τις μεθόδους συστηματικής συλλογής και οργάνωσης ποσοτικών δεδομένων. Τα θέματα που καλύπτονται είναι τα εξής: η διαμόρφωση του ερευνητικού ερωτήματος, η σχέση θεωρίας και έρευνας, η διατύπωση των ερευνητικών υποθέσεων, ο σχεδιασμός της έρευνας, η λογική του πειράματος, οι μέθοδοι δειγματοληψίας, τα δομημένα ερωτηματολόγια, οι δομημένες συνεντεύξεις, η διαδικασία της μέτρησης των θεωρητικών εννοιών, οι κλίμακες μέτρησης, οι μέθοδοι ελέγχου της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας της μέτρησης. Στο μάθημα αναφέρονται πολλά παραδείγματα έρευνας και οι διαλέξεις συνοδεύονται από πρακτικές ασκήσεις.

Σύγγραμμα: Κυριαζή, Ν. (2011) *Η Κοινωνιολογική έρευνα: Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών* (νέα διευρυμένη έκδοση) Αθήνα: Πεδίο.

Babbie, E. (2011) *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

520189 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ SPSS (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ν. Κυριαζή

Σκοπός του σεμιναρίου:

Στο σεμινάριο αυτό, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν στις μεθόδους ανάλυσης ποσοτικών δεδομένων, στην πράξη, με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος SPSS (Statistical Package for the Social Sciences). Το σεμινάριο αποτελεί λογική συνέχεια των μαθημάτων επιλογής “Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στην ποσοτική έρευνα” και “Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων στην ποσοτική έρευνα”

και κατά συνέπεια, ιδανικά, συνιστούν προαπαιτούμενα μαθήματα για τη παρακολούθηση του σεμιναρίου.

Για την εκμάθηση του προγράμματος, θα επιλέξουμε διαθέσιμη κοινή βάση δεδομένων από προηγούμενες έρευνες με αυτοσυμπληρούμενα ερωτηματολόγια που καλύπτουν θέματα όπως τα μελλοντικά σχέδια των φοιτητών, η στάση των φοιτητών απέναντι στις ποσοτικές μεθόδους κ.ά. Μετά από την απαιτούμενη εξοικείωση με το συγκεκριμένο θέμα της έρευνας, το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου και τη βάση δεδομένων, το σεμινάριο θα εστιάσει αποκλειστικά στο πρόγραμμα SPSS όσον αφορά τη βασική του λογική και δομή, αλλά κυρίως τις δυνατότητες που παρέχει για την ανάλυση ποσοτικών κοινωνικών δεδομένων.

Για κάθε ενότητα του σεμιναρίου, θα δίνονται στους φοιτητές συγκεκριμένες ασκήσεις που θα στηρίζονται στα δεδομένα της συγκεκριμένης έρευνας. Οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να ολοκληρώσουν τις ασκήσεις στο μάθημα, αλλά σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, το πρόγραμμα SPSS θα δοθεί σε όλους τους συμμετέχοντες, για περαιτέρω επεξεργασία και ενασχόληση με αυτό, εκτός σεμιναρίου.

Σε όλα τα στάδια του σεμιναρίου, η έμφαση δίνεται στη λογική που διέπει τη διαδικασία της ποσοτικής έρευνας, στα προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν, στους τρόπους με τους οποίους αυτά επιλύονται, καθώς και στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων μετά από την κατάλληλη επεξεργασία που εφαρμόζεται μέσω του προγράμματος SPSS.

Η παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι υποχρεωτική.

Σύγγραμμα και σημειώσεις:

1. Γναρδέλλης, Χ. (2013), *Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS Statistics 21.0*, . Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
2. Συμπληρωματικές σημειώσεις διδάσκουσας.

520193

ΕΘΝΟΙΑΤΡΙΚΗ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια D. Riboli

Περιγραφή: Το μάθημα στοχεύει στην ανάλυση ιατρικών συστημάτων ως κοινωνικά και πολιτισμικά μορφώματα σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Στη διάρκεια των διαλέξεων οι φοιτητές θα ερευνήσουν εθνοϊατρικά συστήματα όπως σαμανισμός και παραδοσιακά θεραπευτικά συστήματα προφορικών πολιτισμών, συμπληρωματική και εναλλακτική ιατρική (με ιδιαίτερη έμφαση στην Ayurveda και την Κινέζικη Ιατρική), καθώς και περιπτώσεις ιατρικού πλουραλισμού. Παρότι και η βιοϊατρική μπορεί να θεωρηθεί ένα από τα πολλά εθνοϊατρικά συστήματα του κόσμου, το μάθημα θα επικεντρωθεί κυρίως σε συστήματα τα οποία δεν χρησιμοποιούν βιοϊατρικές μεθόδους και δεν βασίζονται στον ιατρικό υλισμό. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις αιτίες και στους μηχανισμούς συγκρούσεων ή/και αποδοχής μεταξύ

διαφορετικών συστημάτων ενόψει της παγκοσμιοποίησης, καθώς και των περιβαλλοντικών, οικονομικών, πολιτικών και θρησκευτικών αλλαγών ή/και απειλών.

Σύγγραμμα: Riboli, Diana (2008 [2000]), *Tinsuriban. Ανθρωπολογική Μελέτη του Σαμανισμού των Chorang του Νοτίου και Κεντρικού Νεπάλ*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα (σύγγραμμα του μαθήματος)

Φάκελος: διαθέσιμο στο:
<http://openececlass.panteion.gr/modules/document/index.php?course=TMH179&openDir=/56468b4dibeY>

**520197 CONTEMPORARY ISSUES IN SOCIAL ANTHROPOLOGY
(ERASMUS) ΕΠ**

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια D. Riboli

Μάθημα αποκλειστικά για τους εισερχόμενους φοιτητές με το πρόγραμμα Erasmus+.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ Γ' & Δ' ΕΤΟΥΣ

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

520033 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ε. Παπαγαρουφάλη

Περιγραφή: Προσέγγιση της έννοιας 'σώμα' ως αναλυτικής κατηγορίας στις κοινωνικές επιστήμες. Το 'σώμα' ως υποκείμενο και αντικείμενο των σχέσεων εξουσίας και γνώσης. Από το 'σώμα' ως πηγή συμβολισμών στο σώμα ως τόπο κοινωνικής πρακτικής. Habitus ή έθος: 'ενσωμάτωση' και 'σωματοποίηση' του πολιτισμικού και του πολιτικού. Ανθρωπολογία της εμπειρίας: φαινομενολογικές προσεγγίσεις του σώματος και της κοινωνικής πρακτικής. Αισθήσεις και συναισθήματα, η "γλώσσα του σώματος" και το σώμα της γλώσσας.

Σύγγραμμα: Ε. Παπαγαρουφάλη, *Δώρα ζωής μετά θάνατον. Πολιτισμικές εμπειρίες*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2011.

520051 ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΗ ΔΥΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520105 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΔΥΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Λ. Οικονόμου

Περιγραφή: Το μάθημα έχει στόχο να εισάγει τους φοιτητές στο δυτικό πολιτισμό, τόσο από τη σκοπιά της κοινωνικής ιστορίας και της ιστορίας των ιδεών, όσο και από τη σκοπιά της σύγχρονης εθνογραφίας. Τα ζητήματα που εξετάζονται στη διάρκεια του μαθήματος περιλαμβάνουν: 1) την ανάδυση του νεωτερικού πνεύματος και τις βασικές ιδέες του προτεσταντισμού, της επιστημονικής επανάστασης και του Διαφωτισμού, 2) την πολιτική φιλοσοφία και τις πολιτικές επαναστάσεις του 16ου και του 17ου αιώνα, 3) τις ιδέες του κλασικού φιλελευθερισμού και την ανάδυση της «ελεύθερης αγοράς», 4) νεωτερικότητα και μετανεωτερικότητα, 5) άτομο και κοινωνία στην πρώιμη και την ύστερη νεωτερικότητα, 6) αγάπη, γάμος και συγγένεια στην πρώιμη και την ύστερη νεωτερικότητα, 7) οι ιδέες της δυτικής ορθολογικότητας σε ανθρωπολογική προοπτική, 8) οι ιδέες της ανάπτυξης και της προόδου στη σύγχρονη δυτική σκέψη και τον πολιτικό λόγο, και 9) τεχνολογία, κοινωνική οργάνωση και κοινωνική ιδεολογία στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες.

Σύγγραμμα: S. Hall και B. Gieben (επιμ.), *Η Διαμόρφωση της Νεωτερικότητας.*

Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός. Αθήνα: Σαββάλας, 2003.

Άλλα Βοηθήματα: Σημειώσεις αναρτημένες στον Πάνδημο.

520108

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ουρ. Αστρινάκη

Περιγραφή: Το μάθημα ασχολείται με την ανάπτυξη του προβληματισμού της ανθρωπολογίας για το δίκαιο. Αφετηρία του προβληματισμού αυτού είναι ο ορισμός του δικαίου και ο εντοπισμός της σφαίρας του δικαίου σε κοινωνίες όπου απουσιάζουν επίσημα το δίκαιο, οι νόμοι και οι θεσμοθετημένες μορφές απονομής δικαιοσύνης. Από τον Barton, τον Malinowski και τον Radcliffe-Brown έως τον Llewellyn και τον Gluckman, στην πορεία ο προβληματισμός αυτός εστιάστηκε στους τρόπους και τη λογική της διευθέτησης των διενέξεων και, γενικότερα, της διαχείρισης των κοινωνικών συγκρούσεων. Στη συνέχεια, διερεύνησε τους τρόπους με τους οποίους κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις ενσωματώνονται στις δικαϊκές πρακτικές και μεταβάλλονται με τον χρόνο, ανέλυσε τους τρόπους οργάνωσης των δικαϊκών θεσμών στα μεταποικιακά κράτη και εξέτασε το διαχρονικό ρόλο της εξουσίας στη διαμόρφωση των δικαϊκών θεσμών και πρακτικών.

Σημειώσεις: Ναι

Σύγγραμμα: Έφη Αβδελά, 2002, *Δια λόγους τιμής: Βία, συναισθήματα και αξίες στη μετεμφυλιακή Ελλάδα.* Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος

520116

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΕΠ

Διδάσκων: Αναπληρωτής Καθηγητής Λ. Οικονόμου

Περιγραφή: Το μάθημα διερευνά διαφορετικές όψεις των σχέσεων χώρου,

κοινωνικών πρακτικών και πολιτισμού, εστιάζοντας κατά κύριο λόγο στον αστικό χώρο. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος παρουσιάζονται οι κυριότερες μακρο-θεωρίες για την κατανόηση της κοινωνικής γεωγραφίας των σύγχρονων πόλεων, και οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της κοινωνικής παραγωγής του αστικού χώρου. Εξετάζονται ζητήματα σχετικά με το πολιτισμικό νόημα του αστικού χώρου και τις διαδικασίες μεταβολής του αστικού τοπίου, το πολιτικό και πολιτισμικό νόημα του αστικού σχεδιασμού και της αστικής αρχιτεκτονικής, και τις σχέσεις ανάμεσα στο χώρο, την εξουσία, τις ταυτότητες και τις πρακτικές. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στην ιστορική και τη σύγχρονη γεωγραφία της Αθήνας και εξετάζει τη διαμόρφωση των προτύπων της αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα και τις κυρίαρχες χωρικές αντιλήψεις και ιδεολογίες. Η ανάλυση αυτή αναδεικνύει την τεράστια σημασία της παραγωγής του χώρου στην διαμόρφωση των πολιτικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων και προσφέρει μια ενδιαφέρουσα προοπτική για την κατανόηση του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού.

Σύγγραμμα: Λεωνίδας Οικονόμου, *Η Κοινωνική Παραγωγή του Αστικού Χώρου στη Μεταπολεμική Αθήνα*. Αθήνα: Πατάκης, 2012.

Άλλα Βοηθήματα: Σημειώσεις αναρτημένες στον Πάνδημο.

520129

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Αθηνά Αθανασίου

Περιγραφή: Η συνύφανση της φεμινιστικής προβληματικής με την ανθρωπολογική οπτική και την πολιτισμική κριτική αποτελεί μια από τις πιο ενδιαφέρουσες εξελίξεις στο πεδίο της σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας. Το μάθημα εξετάζει τις συνθήκες της ανάδειξης του φύλου σε κεντρική αναλυτική κατηγορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας, τις πιο σημαντικές στιγμές της μετάβασης από την «ανθρωπολογία των γυναικών» στην «ανθρωπολογία του φύλου», καθώς και τη σημασία της εννόησης του φύλου με κοινωνικούς, αντί για βιολογικούς, όρους. Διερευνά τους τρόπους με τους οποίους η σύγχρονη φεμινιστική σκέψη συμβάλλει στον εμπλουτισμό αλλά και την αναθεώρηση θεωρητικών επεξεργασιών που αφορούν τη συγκρότηση του υποκειμένου, τις σχέσεις εξουσίας, την εμπρόθετη δράση, την ταυτότητα και τη διαφορά, την πολιτική της κοινωνικής αλλαγής. Έμφαση δίνεται στις διαφορετικές πολιτισμικές συνθήκες παραγωγής της εμπειρίας, του ορισμού και της πολιτικής του φύλου. Ενδεικτικές θεματικές: επιτελέσεις θηλυκοτήτων και ανδρισμών σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, κατασκευή και ανατροπή της έμφυλης κανονικότητας, σχέση φεμινιστικής θεωρίας και πολιτικής, σχέση του φύλου με άλλους άξονες κοινωνικής ιεράρχησης όπως σεξουαλικότητα, κοινωνική τάξη και εθνική/εθνοτική θέση.

Σύγγραμμα: Αθηνά Αθανασίου (επιμ.), *Φεμινιστική Θεωρία και Πολιτισμική Κριτική*. Αθήνα: Νήσος 2005.

Άλλα Βοηθήματα: Κείμενα αναρτημένα στο e-class του μαθήματος.

520143

**ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
(ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)**

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ε. Παπαγαρουφάλη

Περιγραφή: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να διερευνήσουν καθιερωμένες θεωρητικές προσεγγίσεις και εθνογραφικές τεχνικές «επί τόπου» και να παραδώσουν μια τελική εργασία. Σε συνεργασία με τη διδάσκουσα επιλέγουν θέματα που τους/τις ενδιαφέρουν και τα μελετούν μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης, των ανεπίσημων συνομιλιών και των συνεντεύξεων με τους πληροφορητές τους, της καταγραφής ιστοριών ζωής και άλλων μορφών αφήγησης, της ερμηνείας γραπτών πηγών, φωτογραφιών, βίντεο, κ.ά.

Παρατηρήσεις: Απαιτείται εβδομαδιαία παρουσία στο μάθημα, με σκοπό την ομαδική συζήτηση για ζητήματα που ανακύπτουν κατά την επιτόπια έρευνα, καθώς και για την καθοδήγηση συγγραφής του τελικού κειμένου σε συνδυασμό με βιβλιογραφική έρευνα.

Σύγγραμμα: Γ. Τσιώλης, *Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2006.

520147 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΛΑΩΝ (19ος – πρώτες δεκαετίες 20ου)

ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη καθηγήτρια Νίκη Μαρωνίτη

Περιγραφή: Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσει, μέσα από τη συγκριτική ανάγνωση της ιστορίας των βαλκανικών κοινωνιών, τις βασικές μεταβάσεις που τις προσδιόρισαν κατά τη μακρά διάρκεια του 19ου αιώνα και των πρώτων δεκαετιών του 20ου. Να εστιάσει στην «διαιτερότητα» της καθεμιάς ιστορικής διαδρομής, αλλά, ιδίως, να ανιχνεύσει τους κοινούς ή παράλληλους βηματισμούς που πραγματοποίησαν οι βαλκανικοί λαοί στη δυναμική πορεία διαπραγμάτευσης της ταυτότητάς τους. Πιο συγκεκριμένα θα μελετηθούν το αυτοκρατορικό παρελθόν• οι μηχανισμοί οικοδόμησης εθνικής συνείδησης σε συνάρτηση με τα «ανατολικά ζητήματα» που προσδιόρισαν καθοριστικά την επιδίωξη του έθνους-κράτους στα Βαλκάνια• η απολυταρχική εμπειρία• οι διαδικασίες φιλελευθεροποίησης και εκδημοκρατισμού, καθώς και οι εναλλακτικές απόπειρες εκσυγχρονισμού• το πέρασμα στην πολιτική των μαζών• επιπλέον, η δυναμική, διαρκής κατασκευή αυτής καθ' εαυτής της «έννοιας των Βαλκανίων».

Παρατηρήσεις: Από τα πρώτα μαθήματα θα μοιραστεί και η σχετική, ενδεικτική βιβλιογραφία, καθώς και οι θεματικοί άξονες των παραδόσεων.

Συγγράμματα:

Κοπά, Μαριλένα, *Η συγκρότηση των κρατών στα Βαλκάνια (19ος αιώνας): Τρεις και μία περιπέτειες*. Αθήνα: Λιβάνης, 2002.

Μ. Μαζάουερ, *Τα Βαλκάνια*, Αθήνα: Πατάκης, 2002.

520152 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ

ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520156 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Α. Αθανασίου

Περιγραφή: Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση σε διαφορετικές σχολές σκέψης της σύγχρονης φιλοσοφίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες που απασχολούν και την κοινωνική ανθρωπολογία. Το μάθημα αποβλέπει όχι μόνο στο να προσφέρει μια ιστορική και κριτική διερεύνηση σημαντικών θεωρητικών «στιγμών» της συνομιλίας μεταξύ κοινωνικής ανθρωπολογίας και φιλοσοφίας, αλλά και να καλλιεργήσει την εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με θεμελιακές έννοιες της κοινωνικής και πολιτισμικής θεωρίας, όπως δομή, ανθρώπινη δράση, σχέσεις εξουσίας, πολιτισμική κατασκευή, ταυτότητα και διαφορά, σωματικότητα και ενσωμάτωση, ιδεολογία και ιδεολογικοί μηχανισμοί, κοινωνική αλλαγή, λόγος και υποκειμενικότητα, ηγεμονία και αντίσταση. Έτσι, εξετάζονται κομβικά προβλήματα της κοινωνικής και πολιτισμικής θεωρίας: παραγωγή και επιτέλεση της ανθρώπινης υποκειμενικότητας, διαπλοκή αυτονομίας του ατόμου και σχέσεων εξουσίας, «εαυτός» και «άλλος», εμπρόθετη δράση και κοινωνικός επικαθορισμός. Έμφαση δίνεται σε θεωρητικά ρεύματα και κινήματα σκέψης που έχουν επηρεάσει και συνεχίζουν να επηρεάζουν τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτισμική θεωρία: Μαρξισμός, Σχολή της Φραγκφούρτης, Δομισμός και μεταδομισμός, θεωρίες της ιδεολογίας, θεωρία της πρακτικής (Bourdieu), θεωρίες του λόγου και της «γνώσης-εξουσίας» (Foucault), θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης (Goffman), ιδεολογική έγκληση και ιδεολογικοί μηχανισμοί (Althusser), ψυχανάλυση (Freud, Lacan, Kristeva), αποδόμηση (Derrida) θεωρίες επιτελεστικότητας (Butler).

Σύγγραμμα: Philip Smith, *Πολιτισμική Θεωρία: Μια Εισαγωγή*. Αθήνα. Κριτική 2006.

520158

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Πανεπιστημιακός Υπότροφος Δρ. Α. Κυριακόπουλος

Περιγραφή: Το μάθημα εστιάζεται στην πορεία της εθνογραφικής μελέτης της Ελλάδας, όπως αυτή αναπτύχθηκε μέσα από το έργο ελλήνων και ξένων ανθρωπολόγων από το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και μέχρι τις μέρες μας. Θα συζητηθούν σε μια ιστορική προοπτική τα βασικότερα θέματα που απασχόλησαν τους εθνογράφους της Ελλάδας, οι θεωρητικές προσεγγίσεις που αυτοί ανέπτυξαν και οι μεθοδολογικές επιλογές που εφήρμοσαν, εντάσσοντας τις ανθρωπολογικές έρευνες για την Ελλάδα στους ευρύτερους κάθε φορά θεωρητικούς και μεθοδολογικούς προβληματισμούς της επιστήμης της ανθρωπολογίας. Με αφετηρία την ανάλυση συγκεκριμένων εθνογραφικών παραδειγμάτων η συζήτηση θα εκτυλιχθεί γύρω από τα βασικά ζητήματα που έχουν αναπτυχθεί στην ελληνική εθνογραφία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις θεματικές και τις θεωρητικές μετατοπίσεις των τελευταίων τριών δεκαετιών, όπως, για παράδειγμα, τοπικές, έμφυλες, εθνικές, εθνοτικές, συλλογικές και ατομικές ταυτότητες, συγκρότηση και αναπαραστάσεις της συγγένειας, του φύλου και της σεξουαλικότητας, κοινωνική συγκρότηση του χώρου, χρήσεις της ιστορίας, σύγχρονες πολιτικές της πολιτισμικής διαφοράς και της πολιτισμικής ομοιότητας, οικονομία και κρίση στη σύγχρονη Ελλάδα κ.ά.

Συγγράμματα:

Jill Dubish, 2000, *Το Θρησκευτικό προσκύνημα στη σύγχρονη Ελλάδα: μια εθνογραφική προσέγγιση*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Μαρία Κουρούκλη, 2008, *Έργα και ημέρες στην Κέρκυρα: Ιστορική ανθρωπολογία μιας τοπικής κοινωνίας*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Jane Cowan, 1998, *Η Πολιτική του σώματος: Χορός και κοινωνικότητα στη Βόρεια*

Ελλάδα, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Michael Herzfeld, 2012, *Η Ποιητική του ανδρισμού: Ανταγωνισμός και ταυτότητα σε ένα ορεινό χωριό της Κρήτης*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class του πανεπιστημίου.

520162

**ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ
ANTHROPOLOGY AND ARCHEOLOGY**

ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Γιαλούρη

Περιγραφή: Οι ιστορίες της αρχαιολογικής και της ανθρωπολογικής σκέψης αντίστοιχα, εξαρχής ακολούθησαν παράλληλους δρόμους: Η αρχαιολογία ως επιστήμη η οποία καταγράφει και ερμηνεύει στοιχεία που συνθέτουν όψεις του παρελθόντος έχει αντιμετωπίσει μεθοδολογικά, θεωρητικά και αναλυτικά ζητήματα συναφή με εκείνα που έχει αντιμετωπίσει η ανθρωπολογία ως επιστήμη που με τη σειρά της καταγράφει και ερμηνεύει στοιχεία τα οποία συνθέτουν όψεις του πολιτισμικού και κοινωνικού παρόντος. Τις τελευταίες δεκαετίες ιδιαίτερα, η συνομιλία μεταξύ των δυο αυτών ερευνητικών χώρων έχει να επιδείξει μια ολοένα αυξανόμενη βιβλιογραφία που επιδιώκει την διασταύρωση ιδεών και προσεγγίσεων όσον αφορά τη μελέτη του υλικού πολιτισμού του παρόντος και του παρελθόντος.

Το μάθημα εξετάζει θέματα στα οποία συγκλίνει το ενδιαφέρον Αρχαιολογίας και Ανθρωπολογίας τα τελευταία χρόνια: Παραδείγματος χάριν, θα μας απασχολήσουν τρόποι με τους οποίους αρχαιολογικοί χώροι και αρχαιότητες μετέχουν στο πολιτισμικό και κοινωνικό γίνεσθαι, καθώς συνδέονται με εμπειρίες, αξίες και μνήμες που δεν περιορίζονται στους χρόνους της αρχικής τους δημιουργίας, αλλά διαρκούν μεταλλασσόμενες καθόλη την ιστορία τους έως και το παρόν. Παράλληλα θα διερευνήσουμε τις ιδεολογικές και πολιτικές διαστάσεις της διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς, τους τρόπους με τους οποίους η 'αρχαιότητα' γίνεται πεδίο συνάντησης και σύγκρουσης ποικίλων λόγων και ιδεολογιών στο εκάστοτε παρόν που την οικειοποιούνται, την διαπραγματεύονται, την σφετερίζονται, την ερμηνεύουν. Ιδιαίτερη μνεία θα γίνει στο ρόλο της ελληνικής αρχαιολογίας η οποία από τα πρώτα βήματά της κατέλαβε τη θέση 'εθνικής επιστήμης' στην Ελλάδα, καθώς μαζί με τη λαογραφία καλείτο να αποδείξει τη 'συνέχεια' της ελληνικής ταυτότητας στο χώρο και το χρόνο και να στηρίξει την εθνική ιδεολογία του νεοσύστατου κράτους. Τέλος, θα αναζητήσουμε το ρόλο της αρχαιότητας σε καθημερινές όψεις της κοινωνικής ζωής, καθώς και τις διαδικασίες μέσω των οποίων επιλέγουμε ποιες όψεις του παρελθόντος μας να θυμόμαστε και ποιές να ξεχνάμε.

Σύγγραμμα: Trigger, B. 2005 [1989], *Μια Ιστορία της Αρχαιολογικής Σκέψης*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

520163

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠ

Διδάσκουσα: Πανεπιστημιακή Υπότροφος Δρ. Σ. Μπουκάλα

Περιγραφή: Το μάθημα εισάγει στη σημασία της κριτικής ανάλυσης του λόγου στις σύγχρονες κοινωνικές επιστήμες και ειδικά στην κοινωνική ανθρωπολογία. Αποτελεί μια επισκόπηση της σχέσης ανάμεσα στην κοινωνική ανθρωπολογία, τις θεωρίες του λόγου και την ποιοτική μεθοδολογία της ανάλυσης λόγου. Παρουσιάζει διαστάσεις

των σχέσεων γλώσσας, πολιτισμού και κοινωνίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση της γλώσσας ως κοινωνικής πρακτικής. Δίνονται παραδείγματα και εναύσματα ερευνητικής πρακτικής που αξιοποιούν την κριτική ανάλυση λόγου.

**520168 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΤΗ
ΜΕΤΑΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ**

ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Α. Αγγελίδου

Περιγραφή: Το μάθημα στοχεύει να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με τις βασικές συζητήσεις που αναπτυχθήκαν στο χώρο της ανθρωπολογίας γύρω από τα ζητήματα των κοινωνικοοικονομικών και πολιτισμικών μετασχηματισμών με αφετηρία την εθνογραφική μελέτη των σοσιαλιστικών και μετασοσιαλιστικών κοινωνιών της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης. Με γνώμονα το ερώτημα τι νέο έχει να προσφέρει στην ανθρωπολογική/κοινωνική θεωρία και μεθοδολογία η μελέτη αυτών των μέχρι πρόσφατα -σχετικά- άγνωστων στους ανθρωπολόγους κοινωνιών, το μάθημα προσεγγίζει κριτικά έννοιες όπως «σοσιαλισμός», «μετασοσιαλισμός», «μετάβαση» ή «κοινωνικοί μετασχηματισμοί», όπως αυτές επανοηματοδοτήθηκαν έπειτα από την πτώση του Σοσιαλιστικού Συνασπισμού. Επίσης, μέσα από την παρουσίαση ποικίλων εθνογραφικών παραδειγμάτων και εθνογραφικού υλικού από έρευνες της διδάσκουσας στη Βουλγαρία, πραγματεύεται τη δυναμική των κοινωνικών μετασχηματισμών στο χώρο της Ανατολικής Ευρώπης. Τέλος, καθώς την τελευταία δεκαετία οι εθνογραφικές έρευνες για την ΑΕ συνομιλούν ολοένα και περισσότερο με τις ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της παγκοσμιοποίησης και πραγματεύονται έννοιες όπως ο «νεοφιλελευθερισμός» ή ο «εξευρωπαϊσμός», θα ενδιαφερθούμε για τους τρόπους με τους οποίους οι σύγχρονες εθνογραφίες συμμετέχουν ενεργά στον κριτικό προβληματισμό σχετικά με τα νέα πολιτισμικά μορφώματα που παράγονται στις συνθήκες του ύστερου καπιταλισμού και τις ποικίλες μορφές που παίρνει στις μέρες μας η διασύνδεση του τοπικού με το παγκόσμιο.

Σύγγραμμα: Ευτυχία Βουτυρά και Ρίκη Βαν Μπούσχοτεν (επιμ.), 2007, *Ανάμεσα σε παρελθόν και παρόν: Εθνογραφίες του μετασοσιαλιστικού κόσμου*, Αθήνα, Κριτική.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open eclass του πανεπιστημίου.

**520172 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΕΝΤΑΛΙΣΜΟΣ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ
ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ**

ΕΠ

Διδάσκων: Λέκτορας Π. Γέρος

Περιγραφή: Το μάθημα εξετάζει τη γενεαλογία του Οριενταλισμού ως ερευνητικό πεδίο καθώς και τις σύγχρονες μεταμορφώσεις του. Βασικό σημείο εκκίνησης της συζήτησης αποτελεί το βιβλίο του Edward Said («*Οριενταλισμός*») που έθεσε τις βάσεις για τη μελέτη των τρόπων πρόσληψης της Μέσης Ανατολής από τη Δύση. Με βάση το παραπάνω βιβλίο, αρχικά εξετάζονται συγκεκριμένα παραδείγματα της διαδικασίας εξωτικοποίησης της Μέσης Ανατολής μέσα από το δημόσιο λόγο και τα κείμενα διαφόρων συγγραφέων. Παράλληλα, εξετάζονται παλαιότερες κοινωνικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της Μέσης Ανατολής από Ευρωπαίους μελετητές καθώς και οι σχέσεις τους με τα αποικιοκρατικά καθεστώτα της περιοχής. Στη

σύγχρονη μελέτη της αποικιοκρατικής περιόδου έχει συμβάλει σε σημαντικό βαθμό και η ανάπτυξη των μετα-αποικιακών σπουδών. Στο μάθημα επιχειρείται μια εισαγωγή στις βασικές θεωρητικές παραδοχές της μετα-αποικιακής θεωρίας και εξετάζονται οι προσπάθειες κριτικής προσέγγισης αλλά και υπέρβασης της οριενταλιστικής οπτικής. Τέλος, εξετάζονται σύγχρονες εκφράσεις του οριενταλιστικού φαινομένου μέσα στον δημόσιο λόγο.

Σύγγραμμα: R. Young. *Μεταποικιακή Θεωρία: Μια Ιστορική Εισαγωγή*. Αθήνα: Πατάκης, 2007.

Άλλα Βοηθήματα: Φάκελος.

520174   **ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ**   **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520183   **ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ**   **ΕΠ**

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ε. Γιαλούρη

Περιγραφή: Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην ανθρωπολογία της τέχνης, όπως αυτή διαμορφώθηκε σε διαφορετικές περιόδους της συνομιλίας μεταξύ ανθρωπολογίας και τέχνης από τον 19ο αιώνα (με τη συλλογή και ταξινόμηση αντικειμένων ‘άλλων’ πολιτισμών), έως πιο πρόσφατες εξελίξεις από τη δεκαετία του 1980 και μετά που ευνοούν την ανανέωση του μεταξύ τους διαλόγου. Ορισμένα από τα ερωτήματα που θα τεθούν και θα συζητηθούν είναι τα εξής: Πώς δυτικοευρωπαϊκές αντιλήψεις περί τέχνης και αισθητικής έχουν επηρεαστεί από τη μελέτη και τη συλλογή αντικειμένων που προέρχονται από τον μη-Ευρωπαϊκό κόσμο και, αντίστροφα, πώς η παραγωγή, διακίνηση και κατανάλωση μη-Ευρωπαϊκών αντικειμένων έχει επηρεαστεί από δυτικοευρωπαϊκούς θεσμούς σύγχρονης τέχνης; Τί συμβαίνει όταν στο πλαίσιο μιας ολοένα και πιο παγκοσμιοποιημένης αγοράς μη-ευρωπαϊκά αντικείμενα μετακινούνται από το παραδοσιακό πλαίσιο παραγωγής και χρήσης τους και μετοικούν σε χώρους όπου επανακατηγοριοποιούνται και χρησιμοποιούνται ως ‘έργα τέχνης’; Πώς η αξία τους και οι σημασίες τους μεταμορφώνονται με τη διαμεσολάβηση δραστηριοτήτων όπως ο πλειστηριασμός, η καταγραφή, η συντήρηση, η μουσειοποίηση και πώς ανανοσηματοδοτούνται σε συνθήκες εμπορευματοποίησης και επαναξιολόγησης ‘της αύρας’ του αυθεντικού; Εν τέλει πώς κινούνται τα όρια μεταξύ τέχνης και άλλων κατηγοριών όπως το κιτς, το σουβενίρ, η διαφήμιση;

Στον συγκεκριμένο κύκλο μαθημάτων δεν θα περιοριστούμε στην αναζήτηση των σημασιών που αποδίδονται στην τέχνη και των ερμηνειών της, αλλά και στη διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους αυτή είναι ικανή τόσο ‘να δρα’ στη ζωή των ανθρώπων και να επηρεάζει μορφές κοινωνικότητας, όσο και να μετέχει σε πολιτικές, θρησκευτικές και πολιτισμικές διαδικασίες και διαπραγματεύσεις. Τα παραδείγματα που θα συζητηθούν προέρχονται όχι μόνο από το χώρο της εικαστικής, ‘υψηλής’, ‘λαϊκής’ ή ‘αυτόχθονης’ τέχνης, αλλά και από άλλα είδη τέχνης όπως την διακόσμηση του σώματος, π.χ. το τατουάζ, την Γιαπωνέζικη τέχνη συσκευασίας δώρων και την κηποτεχνική.

Σύγγραμμα: Ρίκου, Ε. *Ανθρωπολογία και Σύγχρονη Τέχνη*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

520184 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520185 ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ **ΕΠ**

Διδάσκων: Επίκουρος Καθηγητής Α. Νοταράς

Περιγραφή: Το μάθημα αποτελεί μια ανθρωπολογική προσέγγιση του πάλαι ποτέ σοβιετικού χώρου με αναφορές τόσο στον «σύντομο 20ο αιώνα» όσο και στη σύγχρονη μετασοβιετική εποχή. Για το σκοπό αυτό επιλέγονται συγκεκριμένες θεματικές ενότητες (οικογένεια και συγγένεια, θρησκεία, οικονομία και εργασιακές σχέσεις, πολιτικοί θεσμοί, λαϊκή κουλτούρα και καθημερινές πολιτισμικές πρακτικές), οι οποίες εξετάζονται μέσα από μια συγκριτική προσέγγιση ανάμεσα στο σοσιαλιστικό παρελθόν και το μετα-σοσιαλιστικό παρόν με τη βοήθεια σχετικών εθνογραφικών κειμένων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εθνοτική και πολιτισμική ποικιλία που χαρακτηρίζει τον συγκεκριμένο χώρο και στο λεγόμενο «εθνικό ζήτημα». Συγκεκριμένα, αναλύονται οι δύο ανταγωνιστικές εννοιολογήσεις του εθνικού ανήκειν (εθνοτική και εδαφική) ως συγκροτητικό στοιχείο της πολιτειακής μορφής και της πολιτικής λειτουργίας της ΕΣΣΔ αλλά και ως καθοριστική κληρονομιά για τα νέα, ανεξάρτητα κράτη που προέκυψαν από τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Τέλος, στο μάθημα γίνεται αναφορά στη σοβιετική «σχολή» εθνογραφίας και τις σημερινές διαδρομές της μετασοβιετικής ρωσικής ανθρωπολογίας.

Συγγράμματα:

Ε. Βουτυρά, Ρ. Βαν Μπουσχότεν (επιμ.), Ανάμεσα σε παρελθόν και σε παρόν. Εθνογραφίες του μετασοσιαλιστικού κόσμου. Αθήνα: Κριτική, 2007.

Π. Κοτσιώνης, Λαοί και Πολιτισμοί στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Αθήνα:

Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός, 1999.

Άλλα βοηθήματα: Φάκελος διαθέσιμος στο open e-class.

520187 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520417 ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ: ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ (ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ) **ΕΠ**

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520190 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ **ΕΠ**

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ν. Κυριαζή

Περιγραφή: Το μάθημα αυτό αποτελεί λογική συνέχεια του μαθήματος “Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στην ποσοτική έρευνα”. Κατά συνέπεια, οι φοιτητές δεν υποχρεούνται, αλλά ενθαρρύνονται να το έχουν παρακολουθήσει.

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις για την επιλογή και εφαρμογή των κατάλληλων μεθόδων ποσοτικής ανάλυσης στα δεδομένων που έχουν συλλέξει, έτσι ώστε να καταλήγουν σε έγκυρα και αξιόπιστα συμπεράσματα. Πέραν τούτου, τα εργαλεία ποσοτικής ανάλυσης είναι απαραίτητα για την κατανόηση και αξιολόγηση ποσοτικών εμπειρικών ερευνών που αναφέρονται στην επιστημονική βιβλιογραφία, αλλά και που αποτελούν μέρος της καθημερινής μας ζωής όπως π.χ. οι δημοσκοπήσεις, τα exit polls, τα ποσοτικά στοιχεία και οι ποσοτικές μελέτες που αναφέρονται στον τύπο κ.λπ.

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται οι βασικές μέθοδοι ποσοτικής επεξεργασίας των δεδομένων, ξεκινώντας από τις μεθόδους μονομεταβλητής ανάλυσης. Παρουσιάζονται οι τρόποι συστηματικής οργάνωσης και ταξινόμησης των δεδομένων που προκύπτουν από μια έρευνα και που επιτρέπουν την περιγραφή του δείγματος. Καλύπτονται οι μέθοδοι παρουσίασης της κατανομής των δεδομένων, τα μέτρα κεντρικής τάσης και τα μέτρα διασποράς. Ακολουθούν οι βασικές μέθοδοι διμεταβλητής ανάλυσης που αναδεικνύουν το βαθμό συσχέτισης δύο μεταβλητών και κατά συνέπεια την ορθότητα των ερευνητικών υποθέσεων που διέπουν την έρευνα. Το μάθημα ολοκληρώνεται με την περιγραφή μεθόδων πολυμεταβλητής ανάλυσης που μας βοηθούν να αποσαφηνίσουμε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ισχυροποιείται ή αποδυναμώνεται η διμεταβλητή συσχέτιση και τους αιτιακούς μηχανισμούς που ενδέχεται να υπάρχουν.

Καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος η έμφαση θα δοθεί στη λογική που διέπει τις μεθόδους, τα κριτήρια επιλογής των πιο κατάλληλων κάθε φορά μεθόδων, τα προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν κατά τη διάρκεια της έρευνας και τους τρόπους με τους οποίους αυτά επιλύονται. Το μάθημα αυτό δεν είναι μάθημα στατιστικής, αλλά μεθόδων και τεχνικών ανάλυσης κοινωνικών δεδομένων. Παρότι θα αναφερθούμε, σε ορισμένες περιπτώσεις, και στους τρόπους υπολογισμού συντελεστών και στατιστικών μέτρων, θα εστιάσουμε περισσότερο στην ορθή επιλογή των μεθόδων και στη σωστή ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Για την καλύτερη εκμάθηση των μεθόδων, θα παρουσιαστούν παραδείγματα εφαρμογής με δεδομένα από προηγούμενες έρευνες στο πλαίσιο του προγράμματος SPSS.

Συγγράμματα:

Κυριαζή, Ν. (2011) *Η Κοινωνιολογική έρευνα: Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών (νέα διευρυμένη έκδοση)*, Αθήνα: Πεδίο.

de Vaus, D. (2011) *Ανάλυση κοινωνικών δεδομένων, 50 βασικά θέματα*, Εκδόσεις Πεδίο.

**520191 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ
(ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ)**

ΕΠ

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Ν. Κυριαζή

Περιγραφή: Βασική θέση που αναπτύσσεται στο σεμινάριο αυτό είναι ότι η

πολλαπλότητα και η αλληλεπίδραση των επιπέδων της κοινωνικής πραγματικότητας επιζητούν συνδυασμό διαφορετικών μεθόδων για την πιο αποτελεσματική διερεύνηση της κοινωνικής πραγματικότητας. Υποστηρίζεται ότι η διασύνδεση και αλληλένδετη σχέση δομικών χαρακτηριστικών και υποκειμενικής δράσης μπορεί να διερευνηθεί πιο αποτελεσματικά με την εφαρμογή συνδυαστικής μεθοδολογικής προσέγγισης που επιτρέπει διαφορετικές, πολλαπλές οπτικές στην κοινωνική πραγματικότητα και ενισχύει την αναλυτική πυκνότητα της έρευνας. Ολοκληρωμένη έρευνα και ανάλυση συνεπάγεται την ενσωμάτωση στοιχείων που αφορούν το μακρο-επίπεδο, αλλά και διεργασίες και ερμηνείες που συντελούνται στο μεσο- ή το μικρο-επίπεδο. Κατά συνέπεια, η προσέγγιση της συνδυαστικής μεθοδολογίας αποτελεί πλέον μια τρίτη εναλλακτική μεθοδολογία στο δίπολο της ποιοτικής και της ποσοτικής προσέγγισης. Με παραδείγματα εμπειρικών ερευνών θα αναδειχθεί η χρησιμότητα της συνδυαστικής μεθοδολογίας.

Οι φοιτητές θα παρουσιάσουν εργασία τους κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου και θα την παραδώσουν στο τέλος του εξαμήνου. Η εργασία θα αφορά περιγραφή και αξιολόγηση επιστημονικού άρθρου (που θα δοθεί από τη διδάσκουσα), σύμφωνα με κριτήρια που θα αναπτυχθούν στο σεμινάριο.

Σύγγραμμα: Σαραφίδου, Γιασεμή-Όλγα (2011) *Συνάρθρωση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων, η εμπειρική έρευνα*, Εκδόσεις Gutenberg.

Θα διανεμηθεί επιπλέον βιβλιογραφία στο σεμινάριο.

520192 ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΙ» ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ, ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΗΣΗ

ΕΠ

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2017-18

520194 ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΕΠ

Διδάσκων: Πανεπιστημιακός Υπότροφος Δρ. Π. Πετρίδης

Περιγραφή: Το μάθημα παρουσιάζει τις βασικές διαστάσεις της ψηφιακής εθνογραφίας, με ιδιαίτερη έμφαση στη μελέτη του διαδικτύου και του ψηφιακού πολιτισμού. Εξετάζονται οι πολιτισμικές διαστάσεις των κοινωνικών δικτύων, των δυνητικών τόπων και των ψηφιακών τεχνολογιών αναφορικά με τη θεωρία και τη μεθοδολογία της κοινωνικής/πολιτισμικής ανθρωπολογίας. Το μάθημα εισάγει στις θεμελιώδεις θεωρητικές έννοιες, μεθόδους και πρακτικές που αφορούν την ιδιαίτερη σχέση ανάμεσα στην ψηφιακότητα και την Κοινωνική Ανθρωπολογία.

520196 ANTHROPOLOGICAL RESEARCH IN GREECE AND THE MEDITERRANEAN (ERASMUS)

ΕΠ

Διδάσκουσα: Επίκουρη Καθηγήτρια Ουρ. Αστρινάκη

Μάθημα αποκλειστικά για τους εισερχόμενους φοιτητές με το πρόγραμμα Erasmus+

